

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

EKONOMICKÁ FAKULTA
KATEDRA OBCHODU A CESTOVNÍHO RUCHU

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání – specializace cestovní ruch

**PRODUKT CESTOVNÍHO RUCHU
V TURISTICKÉM INFORMAČNÍM CENTRU TELČ**

Vedoucí bakalářské práce
RNDr. Blažena Gehinová

Autorka
Lenka Ripperová

Tábor 2007

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Produkt cestovního ruchu v turistickém informačním centru Telč“ vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v příloženém seznamu literatury.

V Telči, dne 19. dubna 2007

.....

Lenka Ripperová

Poděkování

Ráda bych poděkovala paní RNDr. Blaženě Gehinové za metodické vedení, odborné konzultace a cenné rady a připomínky, které mi pomohly při zpracování této práce. Dále děkuji všem spolupracovníkům, bez kterých by tato práce nevznikla. V neposlední řadě poděkování patří pracovnícím Turistického informačního centra v Telči za poskytnutí potřebných informací.

Obsah

1	Úvod.....	8
2	Přehled literatury.....	10
3	Použitá metodika.....	11
4	Cestovní ruch a produkt cestovního ruchu	13
4.1	Česká republika a cestovní ruch	15
4.2	Kraj Vysočina a cestovní ruch	16
4.3	Telčsko.....	19
4.4	Turistické informační centrum v Telči	20
4.5	Sekundární turistická vybavenost	23
4.5.1	Dopravní dostupnost	23
4.5.2	Ubytovací a stravovací služby	25
4.6	Přírodní podmínky	26
4.6.1	Morfologické podmínky	27
4.6.2	Hydrologické podmínky	27
4.6.3	Klimatické podmínky	28
4.6.4	Biologické podmínky.....	29
4.6.5	Přírodní atraktivity	29
4.7	Společenské atraktivity	31
4.7.1	Kulturně-historické památky	32
4.7.1.1	Město a zámek Telč	33
4.7.1.2	Hrad Roštejn	36
4.7.1.3	Třešť a třešťské betlémy	37
4.7.1.4	Klášter Nová Říše	37
4.7.1.5	Klášter Kostelní Vydří	38
4.7.1.6	Zřícenina hradu Štamperk.....	39
4.7.1.7	Město Slavonice.....	39
4.7.1.8	Město Dačice	40
4.7.1.9	Zřícenina hradu Landštejn	40
4.7.2	Akce	41
4.8	Analýza poptávky – marketingový výzkum	42
4.8.1	Zdroje informací	43
4.8.2	Metody primárního výzkumu	43

4.8.3	Analýza získaných údajů	44
4.9	Marketingový mix nového produktu	59
4.9.1	Produkt.....	59
4.9.1.1	„Krása staletí“	63
4.9.1.2	„Křížem krázem“	65
4.9.1.3	„Po stopách husitů“	67
4.9.1.4	„Od severu k jihu“	68
4.9.2	Cena	69
4.9.3	Distribuce.....	70
4.9.4	Marketingová komunikace	70
5	Závěr	71
6	Summary	73
7	Seznam literatury	74
7.1	Použité www stránky	75

Seznamy

Přílohy

1 Úvod

Cestovní ruch bývá označován za jedno z nejdynamičtěji se rozvíjejících průmyslových odvětví poslední doby. Jeho význam pro region spočívá nejen v přímých příjmech z cestovního ruchu, ale zejména v jeho multiplikačních efektech. Zvyšuje zaměstnanost, vytváří nové pracovní příležitosti, podporuje investiční aktivity a také přináší příjmy do veřejných rozpočtů z daní a poplatků a přispívá tak k dalšímu rozvoji regionu.¹

Předpokladem vzniku a rozvoje cestovního ruchu v daném regionu a důvodem, proč se účastník rozhodne k návštěvě určitého místa, bývá vhodný přírodní nebo kulturní potenciál. Tento potenciál nazýváme primární nabídka, tvoří ho přírodní a společenské atraktivita, tj. přírodní nebo lidskou činností vytvořené pozoruhodnosti, které dokáží vyvolat zájem účastníků cestovního ruchu o návštěvu.²

Předkládaná práce má za cíl postihnout nejvýznamnější turistické přírodní (morfologické, klimatické, hydrologické, biologické – fauna a flora), kulturní (hrady, zámky, sakrální stavby) a společenské atraktivita na Telčsku a posoudit jejich význam pro cestovní ruch. Chce zhodnotit služby v oblasti cestovního ruchu v Telči a okolí – služby ubytovací, stravovací, dopravní dostupnost a analyzovat nabídku produktů a poskytovaných služeb turistického informačního centra v Telči.

Dalším cílem je provést výzkum poptávky návštěvníků přicházejících do Telče, zanalyzovat důvody a cíle jejich návštěvy, délku jejich pobytu, míru využívání služeb informačního centra a také stanovit poptávku po produktu cestovního ruchu. Na základě zjištěných informací o aktuální poptávce vytvořit nový produkt pro vybraný segment turistů.

Tento region byl zvolen proto, že Vysočina, a zejména Telčsko, má velký potenciál cestovního ruchu, který ovšem zatím není plně využit. Telčsko není jen krásné renesanční město Telč, od 4. 12. 1992 zapsané na seznam světového kulturního dědictví UNESCO, ale také půvabná a průmyslem nepostižená kulturní krajina a mnoho méně známých, ale pozoruhodných přírodních a kulturně historických atraktivit v okolí tohoto města. Oblast je vhodná zejména pro spojení forem sportovně zaměřené turistiky (pěší

¹ FORET, M., FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vydání. Praha: Grada, 2001. ISBN 80-247-0207-X

² ČECH, J. *Malá encyklopedie cestovního ruchu*. 1. vydání. Praha: Idea servis, 1998. ISBN 80-85970-19-8

nebo cykloturistiky) s poznávací – návštěvy kulturních památek a poznávání venkovského prostředí.

Výhodou je poloha kraje na spojnici dvou největších měst České republiky jako zdrojových oblastí návštěvníků. Naopak limitujícím faktorem rozvoje cestovního ruchu v této oblasti je nedostatečná materiálně technická základna. Problémem je neuspokojivá informovanost o atraktivitách regionu, z čehož vyplývá i poměrně nízká návštěvnost ve srovnání s jinými kraji. Znepokojující tendencí je i pokračující pokles návštěvnosti zahraničních hostů a pokles průměrné doby pobytu.

Nezanedbatelným faktorem při volbě regionu bylo i to, že nedaleko Telče je bydliště autorky.

2 Přehled literatury

V knize **Cestovní ruch**³ autorského kolektivu pod vedením **M. Heskové** se předkládá úvod do problematiky cestovního ruchu, autoři zmiňují jeho vývoj ve světě i v České republice, a dále se soustředí na trh cestovního ruchu, jeho produkt, destinační marketing a management. Nezapomínají ani na hospodářské účinky cestovního ruchu a jeho mezinárodní význam.

Publikace **Jak rozvíjet místní cestovní ruch**⁴ autorů **Foretových** se zaměřuje na oblast rozvoje cestovního ruchu a jeho produktu na komunální úrovni. Při tvorbě strategie cestovního ruchu klade důraz na zapojení marketingu a marketingového mixu. K lepšímu zobrazení dané tematiky využívá mnoho příkladů z praxe.

R. Kozel a jeho kolektiv vytvořili knihu **Moderní marketingový výzkum**,⁵ která se podrobně věnuje jednotlivým etapám marketingového výzkumu, od fáze přípravy po fázi vyhodnocení a interpretace. Rozebírá i možné metody získání informací a jejich výhody i nevýhody.

V knize **Venkovská turistika a agroturistika**⁶ **M. Stříbrná** podtrhuje význam agroturistiky pro rozvoj venkovských oblastí. Uvádí praktické postupy využitelné při provozování některého z podniků cestovního ruchu v agroturistice.

Bližší seznámení s krajem Vysočina má za cíl kniha z edice Průvodců po České republice od **J. Perglera** s výstižným názvem **Kraj Vysočina**.⁷ Předkládá nejen obecný popis přírodních a sociálně-ekonomických charakteristik oblasti, ale také se zaměřuje na podrobnější přehled jeho přírodních i společenských atraktivit.

³ HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch*. 1. vydání. Praha: Fortuna, 2006. ISBN 80-7168-948-3

⁴ FORET, M., FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*

⁵ KOZEL, R. a kol. *Moderní marketingový výzkum*. 1. vydání. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-0966-X

⁶ STŘÍBRNÁ, M. *Venkovská turistika a agroturistika*. 1. vydání. Praha: Fortuna, 2005. ISBN 80-86726-14-2

⁷ PERGLER, J. *Kraj Vysočina*. 1. vydání. Praha: Kartografie Praha, 2004. ISBN 80-7011-735-4

3 Použitá metodika

Na úplném počátku byla vymezena zkoumaná oblast, stanoven cíl práce a na základě tohoto cíle byly také určeny okruhy, kterými se bude autorka zabývat a které pak zahrne do jednotlivých kapitol práce.

Následovala první fáze práce, kterou bylo shromažďování informací a studium literatury. Byly prostudovány knihy, brožury, mapy, letáky a další informační materiály. Pro získání těchto materiálů byly využity knihovny Městská knihovna Tábor, Knihovna Jihočeské university v Táboře a Městská knihovna v Telči. Dalším zdrojem informací byly informační a propagační letáky získané v Turistickém informačním centru v Telči a také statistické ročenky a výroční zprávy vypracované institucemi, jichž se vymezená problematika věcně nebo teritoriálně dotýká. Použity byly i informace nalezené na www stránkách, přičemž autorka měla na zřeteli, že tyto informace nemusí být zcela pravdivé a přesné. Zdrojem informací a především obrazových materiálů se stal také osobní archiv autorky.

Pro získání informací pro analýzu přírodních a společenských atraktivit, stejně jako údajů o podnicích sekundární nabídky cestovního ruchu, byl nezbytný výzkum v terénu. Autorka proto osobně navštívila převážnou část těchto atraktivit a podniků cestovního ruchu a získané informace byly využity zejména v kapitolách 4. 5., 4. 6. a 4. 7.

Mnoho údajů přinesl řízený rozhovor s pracovnící Turistického informačního centra v Telči.

Také pro účely analýzy poptávky byl proveden marketingový výzkum v terénu. Nejvhodnější metodou šetření se jevila metoda dotazování. Dotazník⁸ měl za úkol odpovědět na otázky jaký segment turistů do Telče a okolí přijíždí, odkud a jakým dopravním prostředkem, jakým způsobem se o Telči dozvěděli, jaké aktivity zde hodlají provozovat a jaké atraktivity navštívit. Dále měl dotazník říci, jak a jestli vůbec turisté využívají nabídky produktů a služeb Turistického informačního centra a které služby postrádají.

Dotazník obsahoval 16 otázek, z nichž více než polovina byla uzavřených, ostatní nabízely variantu odpovědi „jiné“ s možností doplnit vlastní odpověď respondenta. U některých otázek bylo možno uvést pouze 1 odpověď, u některých bylo umožněno více voleb. První otázka byla zaměřena na zařazení respondenta do segmentu, další

⁸ Dotazník je součástí příloh této práce.

otázky pak byly přímo směřovány k tématu výzkumu. Snahou bylo koncipovat otázky tak, aby byly pro respondenty srozumitelné a aby respondent byl schopen a ochoten se výzkumu účastnit. Dotazník proto neměl být příliš časově náročný a neměl obsahovat otázky zasahující do soukromí nebo dotýkající se citlivých témat.

Realizace výzkumu proběhla v období srpna a září 2006 v lokalitě Telč a okolí formou osobního dotazování přímo autorkou. Respondenti byli získáni nahodilým výběrem osob. Výzkumu se zúčastnilo 100 respondentů.

Dotazníky byly zpracovány pomocí aplikace Microsoft Office Excel 2003, každému dotazníku bylo přiděleno číslo a odpovědi (resp. jejich kódy) byly zaznamenány v tabulce. Grafy byly převážně vytvořeny pomocí funkce Kontingenční tabulka a graf.

Výsledky dotazníkového šetření jsou uvedeny v kapitole 4. 8.

Na základě těchto výsledků byl navržen nový produkt cestovního ruchu.

4 Cestovní ruch a produkt cestovního ruchu

Lidstvo se přesouvá z místa na místo od nepaměti, avšak motivy vedoucí k těmto cestám byly v historii různé. Zejména šlo o pohyb ve spojitosti s obchodem, náboženskými poutěmi, vojenskými a objevitelskými výpravami, nebo cestami z politických, vědeckých nebo zdravotních důvodů. Cestování spojené s poznáváním bylo také často přípravou na budoucí povolání.⁹

Vznik cestovního ruchu (dále též CR), tak jak ho známe dnes, se datuje do poloviny, 19. století a je spjat se jménem Angličana Thomase Cooka. Úzce souvisí také s rozvojem společnosti, dopravy, průmyslu, zvýšením fondu volného času a disponibilního důchodu, pokrok v dopravě přinesl možnost cestování pro širší vrstvy lidí za dostupnou cenu.¹⁰

Dnes se o cestovním ruchu hovoří jako o fenoménu naší doby a dynamicky se rozvíjejícím celosvětově důležitým průmyslovým odvětvím. Cestovní ruch se stal nepostradatelnou částí života současného člověka.¹¹

Podle definice Světové organizace cestovního ruchu (The United Nations World Tourism Organization) je cestovní ruch soubor činností zaměřených na uspokojování potřeb souvisejících s cestováním a pobytem osob mimo místo jejich obvyklého pobytu většinou ve volném čase, za účelem zotavení, poznávání, společenského kontaktu, kulturního a sportovního vyžití, lázeňské léčby a služebních cest.¹²

Na cestovní ruch lze pohlížet jako na systém, který se skládá ze dvou podsystémů, subjektu a objektu cestovního ruchu, a vzájemných vazeb mezi nimi.¹³ Subjekt cestovního ruchu je ten, kdo se cestovního ruchu účastní, též označovaný podle délky pobytu jako návštěvník, výletník nebo turista, zařadit sem můžeme i residenta (stálého obyvatele), který je ovšem potencionálním návštěvníkem. Subjekt se staví na stranu poptávky po produktu cestovního ruchu.¹⁴

⁹ ZELENKA, J. a kol. *Metodický a faktografický průvodce cestovním ruchem*. Hradec Králové: Gaudeamus, 1995. ISBN 80-7041-256-8

¹⁰ ZELENKA, J. a kol. *Metodický a faktografický průvodce cestovním ruchem*

¹¹ ZELENKA, J. a kol. *Metodický a faktografický průvodce cestovním ruchem*

¹² ORIEŠKA, J. *Technika služeb cestovního ruchu*. 1. vydání. Praha: Idea servis, 1999. ISBN 80-85970-27-9

¹³ HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch*

¹⁴ MALÁ, V. a kol. *Základy cestovního ruchu*. 1. vydání. Praha: Oeconomica, 2002. ISBN 80-245-0439-1

Naproti tomu objekt cestovního ruchu představuje nabídku a tvoří ho cílové místo, tj. středisko, region nebo stát, podniky a instituce cestovního ruchu, prostě vše, co je důvodem příjezdu subjektu CR. Stranu nabídky, tedy objekt, můžeme dále dělit na primární a sekundární. Primární nabídka znamená vhodný přírodní nebo kulturní potenciál, který vyvolává poptávku po tom daném místě, sekundární nabídka umožňuje účast na CR realizovat, zajišťuje účastníkům ubytování, stravování, dopravu a další potřebné služby CR.¹⁵

Cestovní ruch je otevřený systém, proto na něj působí vliv vnějšího prostředí – ekonomického, politického, sociálního, technologického a ekologického, ale zároveň funguje i zpětná vazba, neboť cestovní ruch do určité míry ovlivňuje tato vnější prostředí a významnou měrou přispívá k rozvoji regionu.¹⁶

Produkt cestovního ruchu

Produkt cestovního ruchu je balíček konkrétních materiálních (zboží) a nemateriálních (služby) hodnot¹⁷ nabízený na trhu CR. Schopností produktu CR je uspokojovat potřeby účastníků CR a vytvořit tak komplexní soubor zážitků. Z ekonomického pohledu je produkt CR souborem volných statků, služeb, zboží a veřejných statků, které jsou předmětem spotřeby účastníků CR.¹⁸

Podle poskytovatele lze produkt členit na produkt producenta (podnikový produkt), produkt cílového místa a produkt státu nebo nadnárodní produkt skupiny států.

Převládající částí produktu je soubor služeb, které nabízí cílové místo a podniky a instituce CR.

Služby můžeme definovat jako ekonomické hodnoty, od výrobků se liší zejména nehmotným charakterem, vysokou potřebou lidského potenciálu, neskladovatelností a pomíjivostí.¹⁹

Produkt CR je oproti produktu jiných odvětví specifický svou vázaností, časovou i místní, na využití určitého prostoru a závislostí na primární nabídce CR v daném místě, značnou sezónností poptávky a komplexním charakterem (zahrnuje více různých oborů – doprava, ubytování, stravování, sportovní aktivity, atd.). Důležité je také zmínit

¹⁵ HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch*

¹⁶ HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch*

¹⁷ ČECH, J. *Malá encyklopedie cestovního ruchu*

¹⁸ HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch*

¹⁹ ORIEŠKA, J. *Technika služeb cestovního ruchu*. 1. vydání. Praha: Idea servis, 1999. ISBN 80-85970-27-9

zastupitelnost, vysokou závislost na lidském faktoru a závislost na informacích. Typické je, že na zajišťování a realizaci produktu CR se zpravidla podílí více subjektů. Tvorba produktu vždy vychází z analýzy trhu a z určení cílového segmentu účastníků CR.²⁰

4.1 Česká republika a cestovní ruch

Území České republiky leží ve středu Evropy, hraničí s Rakouskem, Slovenskem, Polskem a Německem. Nemá moře ani velehory, přesto má velice příznivé podmínky pro trvale udržitelný rozvoj CR.²¹

Pro potřeby možnosti ucelené prezentace země byla celá republika rozdělena do 15 turistických regionů. Region CR je přirozený celek, který má z hlediska podmínek rozvoje CR společné charakteristické vlastnosti, kterými se odlišuje od sousedních území. Zároveň musí region splňovat předpoklad primární nabídky v takovém množství a kvalitě, že vyvolá návštěvnost, komunikační dostupnost a infrastrukturní vybavenost, která umožňuje pobyt v území a využívání jeho atraktivit. Pro region by měla být charakteristická vnitřní homogenita, určitý druh CR, který jednotlivé prvky dané oblasti spojuje a sjednocuje, a zároveň vnější heterogenita, která region odlišuje od ostatních.²² Pro účely zejména domácího CR jsou regiony dále děleny na celkem 30 menších turistických oblastí. Hlavní význam turistických regionů a produktů jednotlivých regionů spočívá v jednotné a kompaktní prezentaci daného území, čímž se předejde chaosu v hlavách potencionálních návštěvníků.

Regiony vznikly pro potřeby CR, který vychází z jiných požadavků než administrativa a proto ve větší části nekopírují územněsprávní členění.

V jednotlivých turistických regionech by měl působit destinační management, který by profesionálně koordinoval aktivity subjektů v CR, obcí, podnikatelů, neziskových organizací, svazků obcí a měst atd., s cílem zvýšit příliv turistů do regionu, zvýšit jejich výdaje, prodloužit dobu pobytu a zajistit opakování návštěvy.

Podle výzkumů agentury Czech tourism jsou nejčastějšími návštěvníky České republiky obyvatelé Německa, Rakouska, Nizozemí, a v poslední době stoupá počet turistů z Ruska. Nejvíce jich navštíví Prahu a lázeňský trojúhelník, největší podíl turistů tvoří

²⁰ ZELENKA, J., CHYLÍKOVÁ, I., NUNVÁŘ, L. *Informační a komunikační technologie v cestovním ruchu*. 1. vydání. Hradec Králové: Gaudeamus, 2002. ISBN 80-7041-473-1

²¹ ŠTĚPÁNEK, V., KOPAČKA, L., ŠÍP, J. *Geografie cestovního ruchu*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0172-9

²² HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch*

milovníci památek a historie (přes 50 % příchozích), lidé vyhledávající rekreačně letní i zimní sporty (zhruba čtvrtina) a návštěvníci měst, které zajímají nákupy, zábava a gastronomie (20 %). Problémem je postupně klesající doba pobytu u nás.

CR v České republice je řízen na různých úrovních – v oblasti státní správy je nejvyšším orgánem Ministerstvo pro místní rozvoj, které má za úkol navrhnout a prosazovat potřebné právní normy, realizovat programy zaměřené na rozvoj cestovního ruchu a také sledovat statistické údaje. Ministerstvo pro místní rozvoj je zřizovatelem České centrály CR, která vznikla s cílem propagovat Českou republiku jako destinaci na světovém i domácím trhu CR. Na regionální bázi se CR zabývají úřady státní správy na úrovni krajů a jednotlivých měst.²³

V oblasti samosprávy se řízením CR na nejvyšší úrovni zabývají dva podvýbory v Poslanecké sněmovně – Podvýbor pro obchod a CR a Podvýbor pro propagaci České republiky. Na regionální úrovni pak samosprávy jednotlivých krajů, měst a obcí, regionální občanská a profesní sdružení a také turistická informační centra.²⁴

4.2 Kraj Vysočina a cestovní ruch²⁵

Území kraje leží ve střední části České republiky. Administrativně zahrnuje pět bývalých okresů – Havlíčkův Brod, Jihlavu, Třebíč, Pelhřimov a Žďár nad Sázavou. Sousedí se čtyřmi kraji – Jihočeským, Středočeským, Pardubickým a Jihomoravským. Jako krajské město byla ustanovena Jihlava s téměř 51 000 obyvateli, nicméně počtem obyvatel je to nejmenší krajské centrum v republice. Napříč celým krajem probíhá historická zemská hranice Čech a Moravy.

Geomorfologicky je kraj součástí Českomoravské vrchoviny, i jeho název je odvozen od jejího tradičního označení. Celé území leží ve vyšší nadmořské výšce, Jihlava je nejvýše položené krajské město. Nejvyšší částí jsou Jihlavské vrchy s vrcholem Javořice 837 m n. m. a Žďárské vrchy s vrcholem Devět skal 836 m n. m.

Krajem prochází evropské rozvodí, tzv. Střecha Evropy – hlavní evropská rozvodnice, která protíná Evropu a dělí ji na oblast patřící k Černému a k Severnímu moři. Část řek

²³ HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch*

²⁴ HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch*

²⁵ Ke kraji Vysočina viz též STRÍBRNÁ, M. *Venkovská turistika a agroturistika*, SÁBLÍK, J. *Českomoravská vrchovina*. 1. uprav. vydání. Praha: Freytag & Berndt, 2003. ISBN 80-7316-034-X, PODHORSKÝ, M. *Kraj Vysočina*. 1. vydání. Praha: Freytag & Berndt, 2003. ISBN 80-7316-075-7, PERGLER, J. *Kraj Vysočina*, www.jihlava.czso.cz, 25.2.2007, www.kr-vysocina.cz, 30.1.2007.

odtéká s Hejlovkou, Želivkou, Sázavou, Doubravou a Chrudímkou do Vltavy a s ní do Labe a Severního moře a další toky se s Jihlavou, Dyjí, Oslavou, Svatkou, Rokytou a Jevišovkou vlévají do Moravy, poté do Dunaje a odtud voda odtéká do moře Černého.

Na tocích řek je postaveno několik přehrad, které podtrhují strategickou úlohu kraje z hlediska zásobování pitnou vodou – nejvýznamnějšími vodními díly jsou Švihov na Želivce, Vír na Svatce a dále nádrž Mostiště a Nová Říše.

Rozlohou (6 795,7 km²) je kraj Vysočina pátý největší v České republice, ale hustota osídlení 75,1 obyvatel na km² je jedna z nejnižších a tvoří pouze 58 % hustoty České republiky. Na území kraje žije jen 5,0 % obyvatel České republiky (k 1. 1. 2004), v celkovém srovnání krajů je Vysočina 4. nejméně obydlený kraj. Průměrný věk obyvatel je 38 let, což přibližně odpovídá republikovému průměru.

Typickým rysem urbanizační struktury Vysočiny je velké zastoupení malých a menších sídelních útvarů. V obcích do 500 obyvatel žije více než 20 % obyvatel kraje, což je 2,5 krát víc než je celostátní průměr, ve venkovských obcích žije dokonce 42,2 % obyvatel. Průměrná mzda je hluboko pod republikovým průměrem, až na předposlední příčce mezi kraji (v roce 2004). Nezaměstnanost je na Vysočině mírně podprůměrná oproti zbytku České republiky, k 30. 4. 2006 byla nezaměstnanost kraje Vysočina 7,4 %, zatímco průměr v České republice byl 8,3 %.

Kraj by bylo možno charakterizovat jako průmyslově-zemědělský. Podíl primárního výrobního sektoru (zemědělství a lesnictví) na tvorbě HDP i na tvorbě pracovních míst je na Vysočině nejvyšší ze všech krajů, naopak terciérní sféra služeb je pouze podprůměrná, nejvíce zřejmé je to v oblasti obchodu a pohostinství.

Odvětví průmyslu jsou zastoupena velice pestře, nejvýznamnější je zpracování kovů, výroba dopravních prostředků, strojírenství, elektrotechnický průmysl a dřevozpracující a potravinářský (mlékárny, masozávody, pivovary), soustředěn je především ve větších městech. Kdysi tradiční odvětví jako soukenictví, sklářství, oděvní a kožedělný průmysl již ztrácí na významu.

Půda nepatří k nejúrodnějším, přesto je Vysočina v produkci zemědělských plodin důležitou oblastí, zejména v pěstování brambor (v roce 2003 37 % všech brambor v České republice), přední místo zaujímá i v pěstování řepky a v menší míře obilovin. Nejvyšší v České republice je zde také chov skotu a třetí největší chov prasat, zanedbatelná není ani produkce mléka.

Historicky se poloha kraje jevila strategicky výhodnou, procházelo jím množství kupeckých stezek, později hlavní tah Praha – Vídeň. Nyní územím kraje prochází

nejkratší spojení Prahy a Brna dálnice D1. Na celkové délce silnic v kraji se dálnice ale podílí jen 2 %. Nejvyšší podíl všech silnic tvoří silnice III. třídy, celých 58 %, silnice II. třídy 32 % a silnice I. třídy jsou zastoupeny jen 8 %. Vysoká hustota silnic koresponduje s rozdrobeností sídel, problémem je nedostatek financí na opravy a rekonstrukce a tedy horší technický stav vozovek.

Význam železniční dopravy na Vysočině poklesl přesunem hlavního koridoru Praha – Břeclav přes Českou Třebovou. Hustota železniční sítě je poměrně nízká, trať je, až na výjimku, jednokolejná. Letiště na území kraje jsou pouze lokálního významu a slouží pro sportovní a vojenské účely.

Kraj Vysočina patří mezi oblasti s nejjachovalejším životním prostředím v České republice, k 1. 1. 2004 bylo na území kraje chráněno celkem 170 maloplošných území. Na území kraje se rozkládají z velké části i chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy a Železné hory, které tvoří 8,8 % celkové rozlohy kraje.

Cestovní ruch na Vysočině

Území Vysočiny charakteristické rozmanitostí a vysokou estetickou hodnotou kulturní krajiny má velký potenciál pro rozvoj CR. Typický je obraz krajiny s lesy na hřbetech a zemědělské půdy v údolích občas přetáté tokem řek a rybníky. Pro sportumilovné nabízí Vysočina mnoho kilometrů kvalitně značených pěších i cyklostezek, v zimě trasy vhodné pro běh na lyžích. Dostatek sněhu pro zimní sporty zaručuje většina území kraje, ale rozvinula se zde jen střediska místního významu – největšími jsou Nové Město na Moravě, Fryšava, Tři Studně.

Opominutelné není ani množství kulturních a historických památek a pořádání kulturních, sportovních a společenských akcí. Na seznam Světového kulturního dědictví UNESCO byla zapsána hned tři výjimečná díla na Vysočině – historické jádro města Telč (1992), kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou (1994) a židovská čtvrť a bazilika sv. Prokopa v Třebíči (2003). Ve třech městech jsou vyhlášeny městské památkové rezervace, v dalších 22 městech památkové zóny a 8 objektů bylo prohlášeno národní kulturní památkou. Na Novoměstsku a severní části Bystřicka se nacházejí vesnické památkové rezervace (Křižánky, Krátká) a vesnická památková zóna Ubušínek, jednotlivé památky vesnické lidové architektury se dochovaly v dalších obcích.

V rámci marketingové strategie rozvoje CR v České republice byla Vysočina zařazena do jednoho z 15 turistických regionů, a jedné z 30 turistických oblastí, název i územní

vymezení souhlasí s krajem Vysočina. Z analýzy primárních podmínek, které Vysočina nabízí, vyplývá, že jde o oblast vhodnou pro rozvoj městské turistiky, agro a ekoturistiky a sportovně zaměřené pobyty (lyžařská, pěší, cyklo turistika). O podporu CR se stará i 36 turistických informačních středisek.

Možnou výhodou při rozvoji CR by mohla být poloha kraje na spojnici dvou největších měst České republiky jako zdrojových oblastí návštěvníků.

Naopak limitujícím faktorem rozvoje cestovního ruchu v této oblasti je nedostatečná materiálně technická základna a kvantitativní i kvalitativní nabídka služeb pro návštěvníky, zejména v oblasti ubytování a stravování.

Problémem je také neuspokojivá informovanost o atraktivitách regionu, z čehož vyplývá i poměrně nízká návštěvnost ve srovnání s jinými kraji.

Znepokojují tendencí je pokračující pokles návštěvnosti zahraničních hostů, přičemž nejčastějšími cizinci navštěvujícími Vysočinu zůstávají Němci (24 %), potom Slováci (17,4 %), jejichž počet roste, a dále návštěvníci z Nizozemí, Rakouska, Francie, Itálie, Japonska, Polska, USA a Velké Británie, každý shodně tvořící okolo 5 % zahraničních návštěvníků. Vysočinu postihl také pokles průměrné doby pobytu, která ale zůstala na republikovém průměru (k 1. 1. 2005).

4.3 Telčsko

Telčsko – jak je již patrné z názvu – označuje oblast, která se rozkládá v okolí města Telče. Oblast leží v centru České republiky, na pomezí Čech a Moravy v jižní části Českomoravské vrchoviny. Zahrnuje území v Dačické kotlině ze severu ohraničené spojnici měst Stonařov a Třešť, z jihu zasahující až za obec Dačice, z východu omezené masivem Javořické vrchoviny a od západu uzavřené Křižanovskou vrchovinou.

Administrativně tento region spadá do kraje Vysočina, pouze malá část přísluší Jihočeskému kraji. Z hlediska bývalého členění náleží zejména k okresu Jihlava a částečně k okresu Jindřichův Hradec. Tento region zahrnuje dvě větší města Telč a Třešť, potom menší Dačice, Mrákotín a Novou Říši.

4.4 Turistické informační centrum v Telči²⁶

Rozvoj CR je zcela závislý na informacích, na jejich dostupnosti, přesnosti a aktuálnosti. Tento informační servis zajišťuje právě turistické informační centrum. Posláním turistického informačního centra (dále též TIC) je podávat informace o turistických zajímavostech a věcech turistického zájmu a potřeb, jako je ubytování, stravování, kultura, různé služby, zpravidla v rozsahu jeho územní působnosti, případně i nad tento rámec.

Na základě poskytnutých informací pak návštěvníci tvoří poptávku po atraktivitách a službách CR v regionu. TIC tak na úrovni regionu právě poskytováním informací podporuje rozvoj CR. TIC je většinou financováno z rozpočtu obce a informace poskytuje bezplatně.

V knize *Informatika v cestovním ruchu* uvádí J. Zelenka, v čem spočívají hlavní činnosti TIC

- Sběr a zpracování informací, které jsou běžně požadovány (výběr, porovnávání, třídění, průběžná aktualizace)
- Vlastní poskytování informací
- Propagace nabídky CR, turistiky, kulturních a sportovních akcí
- Spolupráce na vytváření nabídky služeb CR a při tvorbě a realizaci koncepce rozvoje CR v oblasti
- Zajišťování prodeje informačních materiálů, průvodců, map, služeb CR, doplňkového zboží, pohlednic, upomínkových předmětů, suvenýrů, aj.

Avšak TIC neslouží pouze turistům, šíře poskytovaných informací je mnohem obsáhlejší a jeho služby jsou určeny také místnímu obyvatelstvu.

Informační středisko v Telči je provozováno místním Městským úřadem. V budově radnice také sídlí – značnou výhodou je jeho poloha přímo na náměstí. V současné době má TIC v Telči 3 zaměstnankyně, na období letní sezóny, tedy v měsících květen až září, jsou přibírány ještě další dvě brigádnice. Z moderních medií je TIC dostupné telefonem, faxem i přes internet.

TIC spravuje internetový portál věnující se turistice v okolí Telče www.telc.eu s podtitulem „stránky turistického regionu“. Uživatel si může zvolit ze čtyř nabízených

²⁶ Podklady k této kapitole byly získány rozhovorem s pracovníci TIC, na www.telc-etc.cz a www.telc.eu dne 21.2.2007 a dále z ČECH, J. *Malá encyklopedie cestovního ruchu*, ZELENKA, J., JONÁŠ, R., ČERVINKA, M. *Informatika v cestovním ruchu*. 1. vydání. Hradec Králové: Gaudeamus, 1996. ISBN 80-7041-649-1.

jazyků – čeština, angličtina, němčina a francouzština. Hlavní stránka je rozdělena do tří sloupců, uprostřed jsou uvedeny aktuální zprávy a události z Telčska, v pravém sloupci jsou kontakty na TIC. Praktické je, že zde kontakty zůstávají při kliknutí na kterýkoliv další pododkaz.

Po levé straně je umístěna nabídka věnující se různým tématům z oblasti turistiky – město a okolí, turistické služby, trasy a programy aj., mezi nimi je i odkaz na Informační centrum. Zde najde návštěvník informace o kontaktech, otevírací době TIC a velmi stručný přehled o poskytovaných službách.

Tato na první pohled přehledná nabídka však při bližším zkoumání zklame. Díky množství dalších pododkazů se témata stránek překrývají a pokud uživatel stránek hledá konkrétní informaci, často se neorientuje a neví, kam vlastně kliknout. Potom nezbývá než postupně zkoušet jednotlivé možnosti, což proces hledání poněkud prodlouží. Za nevýhodné lze rovněž považovat vzájemné kruhové propojení několika odkazů nebo stav, kdy pod lákavým nadpisem nejsou obsaženy ty informace, které by uživatel očekával, nebo dokonce najde prázdný odkaz.

Celkově jsou stránky dobře zvládnuté z estetického hlediska, vhodně je zvolena také snadno zapamatovatelná adresa www.telc.eu, zejména s ohledem na zahraniční turisty. Z hlediska obsahu a rozmístění informací sice nejde o stránky zcela špatné, nicméně zde je určitý prostor pro zlepšení.

Podobně je možno získat informace o TIC a také turistice na oficiálních stránkách města Telč www.telc-etc.cz. Přímo z hlavní stránky stačí kliknout na odkaz „INFO“ a rozevře se nabídka různých praktických informací jako Autobusové a vlakové spoje, Cestování po České republice, Dopravní situace, Otevírací doby památek, Počasí, Stravování, Turistika, Ubytování a mimo jiné také Informační středisko. Kliknutím na tyto nadpisy se už otevře stránka zaměřená na zvolené téma. Poskytované údaje jsou prakticky shodné s těmi na www.telc.eu.

Otevírací doba je časově odstupňovaná dle intenzity návštěvnosti Telče, v letním období od 8 do 18 hod, zatímco přes zimu pouze 8 – 12 a 13 – 17, o víkendu pouze do 15 hod.²⁷ V období konání festivalů, kulturních a společenských akcí města nebo o některých státních svátcích platí rozšířená otevírací doba, která se pružně přizpůsobuje potřebám návštěvníků konané akce.

²⁷ Přehled otevírací doby v TIC Telč je uveden v přílohách této práce.

TIC nabízí informace o památkách v městě i okolí a jejich otevíracích dobách, informace o kulturních a společenských akcích, na které také prodává vstupenky. Na některých akcích (např. Balony nad Telčí, Francouzsko-česká hudební akademie, Dny Zachariáše z Hradce, Telčský jarmark aj.) se podílí jako spolupořadatel. Z telčských památek TIC zajišťuje fungování vyhlídkové věže sv. Ducha.

Dále TIC informuje o možnostech ubytování a stravování a vyhledává spojení v jízdních řádech. Podle slov pracovnice TIC jsou schopny podat informace (v závislosti na znalostech zrovna přítomné pracovnice) v angličtině, němčině, francouzštině nebo ruštině.

Mezi turisty nejvíce požadované patří informace o památkách, tipy na výlety, informace o příležitostech ke stravování a v poslední době také roste počet dotazů na možnost zapůjčení kol, neboť nově TIC také půjčovnu kol provozuje.

Ve spolupráci s agenturou Czech tourism, krajem Vysočina a s použitím prostředků Evropské unie jsou vydávány brožury a letáky s cílem poskytnout turistům informace o turistických aktivitách Telče a jejího okolí. Tyto materiály s různým zaměřením, např. z hlediska památek, historie, přírody nebo cykloturistiky, jsou zdarma volně k dispozici v TIC. Po grafické stránce jsou velice pěkné, obsahují řadu fotografií, tisk je proveden na kvalitním papíře. Snaha o více jazyčnost - každý text je zároveň v češtině, angličtině, němčině a francouzštině – je však na úkor obsahu, neboť díky omezenému prostoru jsou uváděné informace jen velmi okrajové.

TIC rovněž obstarává prodej turistického zboží, jako jsou mapy, informační brožury, pohlednice, turističtí průvodci, atlasy.

Toto informační středisko není určeno výhradně pro návštěvníky Telče, ale také pro residenty. Zejména pro místní obyvatele zprostředkovává informace o Městském úřadu, vydává žádosti a formuláře, vede databázi podnikatelů a služeb, vydává parkovací karty, a také za poplatek umožňuje veřejnosti přístup na internet. Kromě toho přijímá inzerci do Telčských listů a zároveň se podílí na jejich prodeji a distribuci.

Místními jsou nejvíce požadovány informace o Městském úřadu a zprostředkování inzerce do Telčských listů.

V období sezóny je TIC nejvíce navštěvováno turisty, mimo sezónu, tedy v zimním období, převažují místní obyvatelé. Podle interního sledování TIC²⁸ jeho služeb využilo

²⁸ Tabulka návštěvnosti TIC za rok 2006 je součástí příloh této práce.

v roce 2006 přes 62 tisíc osob, bohužel z tohoto sledování nelze rozlišit počet turistů a residentů.

TIC taktéž spolupracuje s ostatními městy v rámci České inspirace a v rámci sdružení České dědictví UNESCO, s Mikroregionem Telčsko a místními spolky. S ostatními informačními centry v okolí se spolupráce zaměřuje především na společnou účast a prezentaci na výstavách a veletrzích.

Ve spolupráci s místní cestovní kancelář Pangea nabízí TIC okružní jízdu Telčí mikrobusem včetně výstupu na rozhlednu Oslednice, noční prohlídky hradu Roštejn a zastávky u stoleté lípy v Práskolesích.

Jako ve většině TIC v České republice se i v Telči nejčastější problémy týkají nedostatečné spolupráce s ostatními subjekty CR i navzájem s ostatními informačními centry, s nejednotností informační základny, s nedostatkem financí a také s nedostatečnou znalostí a zejména jazykovou vybaveností personálu.

4.5 Sekundární turistická vybavenost

Důvodem, proč se účastník rozhodne k návštěvě určitého místa, bývá vhodný přírodní nebo kulturní potenciál, označovaný jako primární nabídka. Sekundární turistická vybavenost, někdy také nazývaná sekundární nabídka, představuje nástroj, který umožňuje účastníkovi CR dosáhnout primární nabídky a využívat ji. Jedná se o podniky, zařízení a instituce cestovního ruchu, které samy o sobě nejsou cílem, ale umožňují účastníkům uspokojovat potřeby související s ubytováním, stravováním, přepravou, sportovním a kulturním vyžitím apod.

Problémem CR na Telčsku je, v protikladu k velkému primárnímu potenciálu, nedostatečná sekundární nabídka, zvláště v oblasti infrastruktury a v kvantitě i v kvalitativní struktuře služeb.

4.5.1 Dopravní dostupnost²⁹

O nezbytnosti dopravy pro rozvoj CR není pochyb, doprava umožňuje účastníkovi vůbec se dostat do cílového místa. Vztah doprava a cestovní ruch je nicméně

²⁹ Informace pro zpracování této kapitoly byly čerpány z:

CILA, R., SMUTNÝ, B. *100 let místní dráhy Kostelec – Třešť – Telč 1898 – 1998*. 1. vydání. Telč: MSVSP ČSD uzlová pobočka Telč, 1998, DROBNÁ, D., MORÁVKOVÁ, E. *Cestovní ruch*. 1. vydání. Praha: Fortuna, 2004. ISBN 80-7168-901-7, HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch*, ORIEŠKA, J. *Technika služeb cestovního ruchu*

oboustranný, neboť to je právě CR, který vyvolává tlak na vznik nových forem dopravy, nových dopravních prostředků a výstavbu sítí. Rozhodující není jenom možnost dopravního spojení a přepravy účastníků (a samozřejmě jejich zavazadel), ale také hustota a kvalita dopravní sítě, poskytování informací o dopravních spojích, rezervace míst v dopravních prostředcích apod.

Podle druhu použitého dopravního prostředku lze dopravní služby členit na silniční, železniční, letecké, vodní a ostatní.

Silniční doprava

Silniční doprava je v domácím cestovním ruchu nejrozšířenější, její formy jsou autobusová a individuální doprava osobními auty. Zjevná výhoda spočívá v snadné dostupnosti cílů, okamžité pohotovosti k přepravě, relativní přepravní rychlosti a u dopravy osobními auty také nezávislosti. Nevýhoda tkví v menší přepravní kapacitě, nižší bezpečnosti a nelze zapomenout ani na vztah k životnímu prostředí.

Okolí Telče je protkáno poměrně hustou sítí silniček nižších tříd (bohužel mnohdy ne v příliš dobrém stavu a v zimě neudržovaných), jejich zatížení motorovou dopravou není vysoké, proto jsou často využívány jako cyklostezky.

Samotnou Telčí prochází silnice I. třídy č. 23 vedoucí z Českých Budějovic na Brno. Přibližně 30 km severně probíhá dálnice D1, nejbližšími exity jsou Velký Beranov nebo Pávov.

Z oblasti není daleko ani na rakouské hranice, hraniční přechod Slavonice – Fratres leží necelých 30 km jižně od Telče.

Ve většině větších měst Telčska není dořešen problém parkování v blízkosti turistických cílů, parkoviště, převážně placená, jsou označena většinou špatně nebo vůbec a jejich kapacita je nedostačující.

Pravidelnou autobusovou dopravu zajišťuje několik regionálních dopravců, nicméně linky protínající tento region mají pouze lokální význam.

Železniční doprava

Železniční doprava se může pyšnit prvenstvím nejstarší dopravy používané v organizovaném CR. Jejím přínosem je hromadnost, relativní bezpečnost, nezávislost na počasí a ročním období, omezena je nižší dostupností.

Kdysi znamenala železnice pro Telč nejdůležitější spojení se světem, toto spojení bylo navázáno v roce 1898 tratí Kostelec – Telč, o 4 roky později byla trať prodloužena úsekem Telč – Dačice - Slavonice a roku 1903 došlo k napojení na rakouský systém železnic tratí do Waidhofenu a Schwarzenau.

Příchodem druhé světové války bylo toto mezinárodní spojení přerušeno a po válce už nedošlo k jeho obnovení. Nyní je plán na obnovu této trasy předmětem českorakouského jednání na komunální úrovni.

V současné době Telč prochází trať číslo 227 Kostelec u Jihlavy – Telč – Dačice - Slavonice. Provozovatelem vlakového spojení jsou České dráhy, a.s. Doprava je zajišťována motorovými vlaky typu 810, koncem roku 2006 byla do provozu zařazena také nová motorová souprava REGIONOVA. Co zcela jistě brání většímu využívání a rozvoji železniční dopravy je zastaralost tratí, vagónů, nádražních budov i jejich vybavení, nízká kultura cestování a nedostatek doplňkových služeb a informací.

Ostatní doprava

Pro využití letecké, vodní a jiné dopravy nemá Telč vhodné podmínky ani dostatečnou materiálně-technickou základnu.

4.5.2 Ubytovací a stravovací služby³⁰

Dalším nezbytným předpokladem pro realizaci CR je zabezpečení uspokojování potřeby stravování a ubytování účastníků. Tyto služby poskytují stravovací a ubytovací zařízení. Ubytovací zařízení umožňuje přechodné ubytování v místě CR, stravovací zařízení pak zabezpečují uspokojení potřeb výživy. Obě tyto služby bývají často poskytovány v rámci jednoho podniku CR.

Vyvinulo se mnoho forem těchto zařízení, lze je třídit do kategorií podle druhu na ubytovací zařízení hotelového typu, tj. hotel, garní hotel, motel, penzion, a ostatní ubytovací zařízení, tj. turistická ubytovna, chatová osada či kemp. Tyto podniky bývají zařazeny do tříd 1 – 5 hvězdiček podle standardu vybavenosti a úrovně poskytovaných služeb, které může turista očekávat. Pokud se má nějaké místo stát střediskem cestovního ruchu, musí být zákonitě vybavené na potřebné úrovni a nabízet dostatečné množství lůžek i vyšších kategorií. Nutno dodat, že na Telčsku převládají zařízení nižších tříd a nízký je i podíl lůžek v hotelích. Hotelů je v Telči a v nejbližším okolí 9, z toho jen 5 tříhvězdičkových, ostatní dvou a jednohvězdičkové. Omezujícím faktorem pro zvýšení počtu ubytování hlavně v řadách zahraničních turistů jsou také doplňkové služby, které by měly být – ale často nejsou – nabízeny. Kupříkladu krytý hotelový bazén nabízí jen jediný hotel v Telči.

³⁰ Informace pro zpracování této kapitoly byly čerpány z HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch* a ORIEŠKA, J. *Technika služeb cestovního ruchu*, počty ubytovacích zařízení byly převzaty z TIC v Telči.

Penzionů nabízí Telč 6 a její okolí 11. V blízkosti Telče je také možno využít služeb 8 kempů, 3 turistických ubytoven a 1 chatové osady.

Ubytovat se lze i v soukromí, ať už jde o pronájem pokoje, chaty, chalupy nebo celého bytu, nejvíce lůžek připadá v Telči a v nejbližším okolí právě na tento způsob ubytování.

Zvláštností stravovacích služeb je, že neslouží jen účastníkům CR, ale ve značné míře i residentům. Stravovací zařízení, jak už bylo zmíněno, jsou často součástí ubytovacího zařízení, prakticky každý hotel v Telči má zároveň i restauraci. Dalších sedm restaurací je „samostatných“ s udávanou kapacitou 35 až 110 míst. Doplnkové stravování je možné nalézt ve 2 pizzeriích (kapacita 35 a 80 míst), dvou kavárnách (kapacita 40 a 48 míst) a několika stáncích rychlého občerstvení. V okolí Telče jsou stravovací zařízení v každé větší obci.

4.6 Přírodní podmínky³¹

Rozvoj CR je významnou měrou ovlivněn stávajícími přírodními podmínkami – reliéfem a nadmořskou výškou území, jeho říční a rybníční sítí, klimatickými podmínkami a také florou a faunou nacházející se v regionu. Vhodné přírodní podmínky mohou zapříčinit rozvoj cestovního ruchu a determinují i jeho formy a druhy provozované v daném regionu, naopak nepříznivé přírodní podmínky mohou znamenat podstatný limitující faktor pro daný region.

Výhodou Telčska je odlehlost od větších měst, absence těžkého průmyslu a velkých průmyslových podniků, a také dlouhodobě převládající zemědělská aktivita. Díky těmto podmínkám bylo zachováno jedno z nejlepších životní prostředí v České republice.

Vytvořila se tak charakteristická tvář kulturní krajiny na Vysočině – nepříliš vysoké hřebeny, hluboké lesy, rybníky a malebná zákoutí, tedy ideální podmínky pro rozvoj turistických aktivit a rekreace.

³¹ Pro zpracování této kapitoly bylo použito těchto zdrojů:

ČECH, J. *Malá encyklopedie cestovního ruchu*, DROBNÁ, D., MORÁVKOVÁ, E. *Cestovní ruch*, KOLEKTIV. *Prameny řek: Prameny, prameniště, horní toky*. 1. vydání. Praha: Olympia, 2005. ISBN 80-7033-872-5, MALÁ, V. a kol. *Základy cestovního ruchu*, PERGLER, J. *Kraj Vysočina*, PODHORSKÝ, M. *Kraj Vysočina*, SÁBLÍK, J. *Českomoravská vrchovina*, www.pmo.cz, 5.11.2006, www.czso.cz, 30.1.2007

4.6.1 Morfologické podmínky

Morfologické podmínky jsou pro cestovní ruch nadmíru důležité, protože určují celkový ráz regionu, jeho nadmořskou výšku a převýšení, a tím do značné míry předurčují možnosti turistického využití.

Region Telčsko tvoří pahorkatiny a vrchoviny Českomoravské vrchoviny, konkrétně Javořická vrchovina, Křemešnická vrchovina a Křižanovská vrchovina. Skutečný charakter vrchoviny tvořící souvisle se táhnoucí hřbet kopců má pouze Javořická vrchovina dosahující výšek 600 – 837 m n.m. s nejvyšším vrcholem Javořicí (837 m n.m.). Křemešnická a Křižanovská vrchovina mají více ráz pahorkatin, plošinaté krajiny, z níž vyčnívají jednotlivé vrcholy bez hřebenů.

Zvlněný až kopcovitý reliéf zdejší krajiny s výškami 550 až 760 m n. m. a zachovalá příroda Javořické vrchoviny nabízí téměř ideální podmínky pro zimní rekreaci, zejména pro rekreační běh na lyžích, a je také hojně vyhledávána. Díky vyšší nadmořské výšce je zde dostatečná sněhová zásoba. Nejdelší úsek upravované běžecké stopy v délce 15 km vede přímo přes vrchol Javořice směrem na Řásnou a další okruhy v délce 3 km, 5 km a 7,5 km se nachází v blízkosti Řásné. Sjezdové lyžování je určeno spíše pro nenáročné a začínající lyžaře. V okolí Telče jsou dvě upravované sjezdové tratě – ve Studené o délce 200 m, v Mrákotíně v délce 350 m s převýšením 55 m. V Mrákotíně se nabízí i příležitost k nočnímu lyžování.

4.6.2 Hydrologické podmínky

Neméně důležité než podmínky morfologické jsou předpoklady hydrologické. Pro cestovní ruch a hlavně rekreační cestovní ruch je podstatná existence mnoha rybníků s čistou vodou vhodných ke koupání a také malebných zákoutí řek na horním toku.

Na jihovýchodních svazích Jihlavských vrchů, v Křemešnické vrchovině, nedaleko Třeště pramení nejdůležitější řeka regionu Moravská Dyje. Protéká těsně okolo města Telče, míjí město Dačice a na rakouském území u Raabsu se spojuje s Rakouskou Thayou a spolu s ní tvoří Dyji. Do povodí Dyje patří prakticky celý region, vlévá se do ní mnoho menších říček a potoků protékajících regionem – Telčský potok, Myslůvka, Vápovka, Olšanský a Studnický potok.

Rybniční oblast kolem Telče zahrnuje celkem přes třicet rybníků. Mezi největší patří Velký pařezitý, Roštejnský, Černíčský, Smíchov, Řibřid, Olešský, Horní a Dolní Mrzatec. V letních měsících je častý nedostatek vody vlivem nízkých průtoků a s tím spojená zhoršená kvalita vody, proto ne všechny rybníky jsou vhodné pro letní rekreaci

a koupání. Mezi ty, které jsou využívány jako přírodní koupaliště, patří Malý pařezitý, Plodový rybník, Smrk, Horní a Dolní Mrzatec, Pilný rybník, a zejména Velký pařezitý. Ten nabízí travnatou pláž, písčité přístupy do vody a přes blízkost kempu velice čistou vodu. Na koupání je využíván také zatopený lom v Řídelově.

Přímo v Telči se nachází tři rybníky, Staroměstský, Štěpnický a Ulický, které obklopují historické jádro Telče a kdysi tvořily součást jejího obranného systému. Ani jeden však není vhodný pro koupání, pouze na Štěpnickém rybníku je možnost projížďky na lodkách.

Jediným vodním dílem na území regionu je přehradní nádrž Nová Říše přetínající Olšanský potok. Přehrada s 18 m vysokou a 226 m dlouhou kamenitohlinitou sypanou hrází byla uvedena do provozu 1985 a od té doby je hlavním zdrojem pitné vody pro tento region. (objem 2 540 000m³, plocha 450 000m²)

4.6.3 Klimatické podmínky

Celá oblast leží v mírném klimatickém pásmu, je ovlivněna vyšší nadmořskou výškou a díky pahorkatému charakteru počasí má proměnlivý charakter s typickými častými větry. Průměrná roční teplota se v závislosti na nadmořské výšce pohybuje od 4 do 8 °C (Telč 6,9° C, Javořice 4,3 °C). Teploty v zimním období dosahují průměrně - 3° až - 5° C, v létě 15 - 17° C. V České republice se oblast Telčska řadí k těm chladnějším s krátkým létem. Průměrný počet mrazových dnů, tj. dní, kdy minimální teplota klesne pod 0° C, je 141,3 dne. Průměrný počet letních dnů, tedy dní, kdy maximální teplota převyšuje 25° C, je 35,4 dne.

Typické je velké množství sněhu, které na zdejších území leží ještě v době, kdy v okolních krajích po něm není ani památka. Počet dnů se sněhovou pokrývkou se udává na 71,7 dne.

Průměrný roční úhrn srážek je 550–617 mm, je to nejsušší oblast bývalého okresu Jihlava, nejvíc srážek spadne v červenci.

Roční průměr slunečního svitu kolísá mezi 1600–2000 hodinami.

Z meteorologického pozorování vyplývá, že v zimním období jsou zde ideální podmínky pro běžecké lyžování, lze využít mnoho kilometrů značených tras v okolí Javořice, zatímco v létě nejsou teploty nijak extrémní a proto vhodné pro aktivní formy turistiky.

4.6.4 Biologické podmínky

Ve vztahu mezi biologickými podmínkami a cestovním ruchem na daném území se více než jinde projevuje působení oboustranné vazby. Fauna a flora tvoří nedílnou součást „lákadla“ pro turisty, zachovalá krajina znamená velký turistický potenciál, ale na druhou stranu je nutné rozvíjet cestovní ruch velice citlivě, neboť přílišným a nekontrolovaným rozmachem cestovního ruchu by právě krajina, která byla jeho příčinou, mohla být nenávratně poškozena.

Vzhledem k nízké hustotě osídlení krajiny a nepřítomnosti těžkého průmyslu patří Vysočina, včetně Telčska, k oblastem s nejzachovalejší přírodou u nás. Tomu odpovídá i velké množství lesů (30 % Českomoravské vrchoviny tvoří lesy), v nichž převládají jehličnany – převážně smrkové kultury – s ojedinělým výskytem bukových porostů.

Vyskytující se fauna a flora je méně druhově pestrá, to je dáno vyšší nadmořskou výškou a hornatým povrchem, ale tento fakt dostatečně vyvažuje výskyt řady endemitů a reliktních z doby ledové.

Ze zástupců savců obývajících lesnaté oblasti připomeňme jelena, srnce, černou zvěř, lišku a kunu, z menších obratlovců je to rejsek horský a ve vlhčích oblastech hraboš mokřadní. V nedávné minulosti se dokonce v hustých lesích v okolí hory Javořice objevila populace rysa obecného. Z ptáků se vyskytuje zejména káně lesní, jestřáb lesní, poštolka obecná, sýc rousný, krkavec velký, čáp černý a datel černý. Horskou flóru zastupuje např. mléčivec alpský, dříváček horský či suchopýrek alpský. Na rašelinných stanovištích a vlhkých loukách rostou také některé vzácné druhy vlhkomilných rostlin.

4.6.5 Přírodní atraktivita

Zachovalou kulturní krajinu, která v tomto regionu přetrvala díky odlehlosti od hlavních center průmyslového rozvoje, je potřeba chránit před nevhodnými zásahy člověka v budoucnu. Z toho důvodu jsou přírodní útvary větší nebo menší rozlohy a většího či menšího ekologického, vědeckého či estetického významu prohlašovány chráněným územím. Skupiny chráněných částí přírody mohou být přírodní památky, národní přírodní památky, přírodní rezervace, národní přírodní rezervace, památné stromy, skupiny stromů a stromořadí, dále významné krajinné prvky, zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů. Zvláštní kategorií jsou přírodní parky, což zahrnuje větší území sloužící k ochraně krajinného rázu před činnostmi snižující jeho přírodní a estetickou hodnotu.

Nejvyšším stupněm ochrany jsou národní přírodní památky nebo při větším územním rozsahu národní přírodní rezervace. Mezi ně patří vrch Velký Špičák u Třeště.

Za přírodní rezervaci nebo památku bylo prohlášeno území Štamberk a kamenné moře Luh u Telče, Velký pařezitý rybník, Míchova skála, Rašelinné jezírko Rosička, Mrhatina, Rašeliniště Bažantka, Roštýnská obora, Zaječí skok, Černíč, Horní Nekolov, Na skalce, Přední skála, nebo Vysoký kámen.

Štamberk a kamenné moře

Toto místo vzdálené asi 8 km severozápadně od Telče bylo výrazně přeměněno při budování hradu v 13. století, ale v první polovině 15. století byl hrad rozbořen a člověk toto místo opustil. Roku 1982 zde byla vyhlášena přírodní rezervace o rozloze 14,1 ha.

Horninové podloží tvoří žuly, které jsou poměrně tvrdé a špatně rozpadavé, eroznědenudačními pochody proto byly postupně obnaženy a vystoupily tak nad zemský povrch. Velikost jednotlivých bloků dosahuje až kolem 1 m a v nejvyšších částech území jsou vytvořeny sruby až 10 m vysoké. Jižně od nich se vyvinul mrazový sráz posetý balvany, které zde vytvářejí typické kamenné moře. Převažující bukové, dubové a javorové lesy dodávají místu romantické kouzlo, takže patří k turisticky zajímavým a vyhledávaným.

Přístupné je pěšky po zelené z obce Lhotka (1 km) nebo od Velkého pařezitého rybníka po modré.

Hora Javořice

Nejvyšší vrch Javořických vrchů, Javořice, o výšce 837 m n.m. je zároveň nejvyšší hora celého regionu i celé Českomoravské vrchoviny. Leží asi 10 km od Telče a o něco méně severovýchodně od Studené. Na jejím vršku uprostřed jehličnatých lesů se tyčí telekomunikační vysílač vysoký 168 m, tedy špičkou dosahuje nadmořské výšky téměř 1000 m n. m., pro veřejnost je ale věž nepřístupná. V létě je Javořice vyhledávána pěšími turisty, v zimě nabízí atraktivní lyžařské terény. Přístup k vrcholku je možný pěšky po žluté a zelené turistické značce od Studené (asi 7 km) nebo po zelené nebo modré značce od Telče (asi 18 km). Vrcholek je přístupný i autem – po silnici vedoucí od Studené. Přes vrcholek prochází cyklostezka, ovšem vzhledem k převýšení vhodná zejména pro zdatnější cyklisty.

Míchova skála

Přímo v masivu Javořice ve výšce 773 m n. m. leží výrazný skalní komplex s věžemi a mrazovými sruby, obklopený kamenným mořem, Míchova skála. Vzhledem k své výšce a poloze umožňuje krásný rozhled do okolí. Dříve místo sloužilo jako cvičná stěna pro horolezce, nyní je tato aktivita kvůli ochraně hnízdiště výra velkého zastavena. V roce 1829 byl v těchto místech zastřelen poslední vlk v Jihlavských vrších. Skála je přístupná po zelené turistické značce.

Velký pařezitý rybník

Rybník o rozloze 26 ha rozprostírající se asi 1 km od obce Řásná a 8 km severozápadně od Telče byl založen v 16. století Zachariášem z Hradce jako zdroj pitné vody pro Telč. Pojmenovaný je podle pařezů stromů ponechaných ve vodě. Díky své poloze uprostřed lesů si zachovává po celý rok čistou vodu. Ze severovýchodu nabízí travnatou pláž a písčité vstup do vody a je využíván pro koupání.

Rybník a jeho okolí je součástí přírodní rezervace – břehy rybníka tvoří rozsáhlá rašeliniště a okolní příroda odpovídá krajinnému typu horské tajgy s vzácným bažinatým lesním porostem – vyskytuje se zde např. vzácný d'áblík bahenní. Součástí Velkého pařezitého rybníka je také nejhlubší rašeliniště Jihlavských vrchů, které je ovšem veřejnosti nepřístupné.

Rybník je přístupný od severovýchodu po modré, červené a zelené turistické značce a také pro motoristy silnicí od obce Řásná.

Pramen Dyje

Místo uprostřed polí, kde pramení nejdůležitější řeka regionu, se nachází nedaleko Třeště u obce Panenská Rozsírka. Okolí pramene je krásně upravené s lavičkou. Přístupné je pouze pro pěší po zelené stezce.

4.7 Společenské atraktivity

Atraktivita cestovního ruchu je přírodní nebo lidskou činností vytvořená pozoruhodnost, která vyvolává zájem účastníků CR o návštěvu.³² Společenské atraktivity, jinak také antropogenní, jak již vyplývá z názvu, souvisí s činností člověka. Vedle přírodních podmínek jsou i společenské atraktivity důležitým předpokladem vzniku a rozvoje

³² ČECH, J. *Malá encyklopedie cestovního ruchu*

cestovního ruchu v daném regionu, tento potenciál nazýváme primární nabídka. Jako společenské atraktivity označujeme zejména kulturní a historické památky církevní i světské a jejich komplexy, muzea, galerie, společenské, kulturní, náboženské, ale i sportovní akce a lidové tradice.³³

Díky drsnějšímu klimatu a těžko přístupnému charakteru reliéfu začalo osídlování území okolo Telče poměrně pozdě – až ve 12. století. Území protínaly obchodní stezky, na jejich ochranu byly budovány strážní hrady, na křižovatkách těchto cest pak vznikaly první osady. Vzniku hustějšího osídlení bránil hustý prales, který bylo nutno pracně kolonizovat. Zdejší oblast navíc nikdy nepatřila k hospodářskému jádru českého státu, převládalo zde zemědělství na nepříliš úrodné půdě, pro nedostatek pracovních příležitostí lidé často museli odcházet do jiných oblastí, proto zde nedošlo k rozvoji těžkého průmyslu, a také vývoj měst nabral již od raného středověku určité zpoždění a města se nestihla vyvinout do velkých urbanistických sídel.³⁴

I přesto zde vzniklo mnoho architektonických a uměleckých památek, z nichž mnohé tvoří významnou součást nejen národního, ale i světového kulturního dědictví.

4.7.1 Kulturně-historické památky

Za kulturní dědictví považujeme hmotné i nehmotné hodnoty, které vytvořil člověk v průběhu staletí, které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti.³⁵ Takovéto výjimečné movité i nemovité věci jsou prohlašovány za národní kulturní památky nebo za celé památkové zóny. Termín kulturní památky je zanesen i v zákoně č. 20/1987 Sb. O státní památkové péči §2.

Kulturní památky můžeme dělit podle druhů na archeologické, lidové, technické, vojenské a architektonické. Architektonické lze dále členit na památky profánní (světské), což jsou hrady, zámky, tvrze, domy, městská opevnění aj., a památky sakrální (církevní), to jsou kostely, kláštery aj.³⁶

Místa, jejichž umělecký, kulturní a historický význam přesahuje národní hranice a která jsou svojí hodnotou skutečně výjimečná, jsou zařazena na seznam Světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

³³ ŠTĚPÁNEK, V., KOPAČKA, L., ŠÍP, J. *Geografie cestovního ruchu*

³⁴ Srov. SÁBLÍK, J. *Českomoravská vrchovina*, PODHORSKÝ, M. *Kraj Vysočina*

³⁵ ČECH, J. *Malá encyklopedie cestovního ruchu*

³⁶ MALÁ, V. a kol. *Základy cestovního ruchu*

4.7.1.1 Město a zámek Telč³⁷

Výjimečný architektonický komplex města a zámku představuje město nevelké počtem obyvatel (5883 obyvatel k 31. 12. 2004³⁸), ale nepřehlédnuté svým významem, město Telč. Roku 1970 bylo historické, převážně renesanční jádro města prohlášeno Městskou památkovou rezervací,³⁹ roku 1992 bylo historické jádro města Telč zapsáno do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO, a Telč se tak zařadila mezi památky jako je zámek Versailles ve Francii nebo zámek Schönbrunn ve Vídni.

Náměstí

Mezi hlavní turistické atraktivity Telče patří bezpochyby náměstí Zachariáše z Hradce s unikátním souborem měšťanských domů s charakteristickými prvky – podloubím, které tvoří půlkruhové arkády na pilířích, a zdobenými štíty a fasádami. Nynější náměstí víceméně kopíruje jeho historickou polohu, převažují renesanční domy postavené na původních úzkých gotických parcelách, v přízemí většiny domů jsou mázhausy, kdysi sloužící k řemeslné výrobě a obchodu. Arkády, fasády a štíty byly utvářeny individuálně, některé byly v dalších stoletích přestavovány, takže nalezneme i znaky baroka a další pozdější slohy.

Za povšimnutí stojí zejména dům čp. 10, bývalá i dnešní radnice, také sídlo Turistického informačního centra. Zabírá dvě původní středověké parcely a její dnešní podoba pochází z roku 1574. Průčelí má, jako jedna z mála světských staveb ve střední Evropě, tzv. vysoký architektonický řád, tj. pilastry probíhají bez přerušení od sloupů celou výškou až k římsové hlavici.

Dalším zajímavým domem je čp. 15, měšťanský dům s kruhovým arkýřem. Sgrafita s biblickými motivy na fasádě byla dlouho zakryta a objevena až v 50. letech 20. století. Tvář domu čp. 61 pochází rovněž z 16. století a zdobí ho figurální sgrafita se starozákonnými motivy.

Pozoruhodné jsou i další domy – čp. 2 bývalá jezuitská kolej, nyní střední odborná škola, čp. 3 jezuitské latinské gymnázium, nyní budova ČVUT Praha, čp. 48 barokně přestavěný dům s jednoduchým volutovým štítem, renesanční domy čp. 54 a 55

³⁷ K městu Telč viz též., DIBELKOVÁ, I. *Poutní místa na Moravě, ve Slezsku*. 1. vydání. Praha: Olympia, 2005. ISBN 80-7033-844-X, KŘÍŽOVÁ, K., KULICH, J. *Telč: zámek a město*. 1. vydání. Telč: VEGA-L, 1998. ISBN 80-85627-81-7, PODHORSKÝ, M. *Kraj Vysočina*, SÁBLÍK, J. *Českomoravská vrchovina*.

³⁸ www.jihlava.czso.cz, 25.2.2007

³⁹ Přehled objektů, které jsou součástí Městské památkové rezervace, je v příloze této práce.

s atikovým patrem se zubatým cimbuřím a fasádou s psaníčkovitým sgrafitem, a mnohé další.

Střed náměstí zdobí dvě kašny – dolní kašna se sochou sv. Markéty a kašna se sochou Silena s malým Dionýsem v náručí z roku 1827, a mariánský sloup z roku 1720 od sochaře Davida Liparta z Brtnice.

Přístup do města byl v minulosti možný pouze dvěma branami, které byly součástí opevnění. Dolní nebo Malá brána (blíže zámku) je z roku 1579 a její součástí byl dříve i padací most přes vodní příkop. Velká nebo také Horní brána z druhé poloviny 16. století byla tvořena dvěma věžemi z obou stran příkopu, ale její vnější část byla roku 1833 zbořena.

Celé náměstí je přístupné pěšky, umožněn je také vjezd autem, ale parkování na ploše náměstí je zpoplatněno. Možnost prohlídky s průvodcem včetně výkladu o historii jednotlivých domů poskytuje CK Pangea za poplatek.

Zámek

Nynější podobu zámek získal v 16. století za Zachariáše z Hradce, který původní vodní pevnost přestavěl a rozšířil na reprezentativní renesanční sídlo, které by odpovídalo jeho postavení moravského zemského hejtmana. Přestavba probíhala pod vedením italského stavitele Baldassara Maggiho z Arogna a také Leopolda Esterreichera ze Slavonic. Byl postaven nový renesanční Jižní palác, vzniklo vnitřní nádvoří lemované arkádami a přistavěna byla i pohřební kaple Všech svatých s bohatou štukovou výzdobou. Zajímavá je i vnitřní výzdoba zámku, převážně rovněž z rukou italských umělců. Jako nejmajestátnější prostor zámku byl vybudován Zlatý sál s cenným vyřezávaným kazetovým stropem o ploše 300 m² složeným z 38 zlacených kazet, zajímavé jsou i další kazetové stropy v Modrém, Divadelním a Rytířském sálu nebo prostory zaklenuté sklípkovou klenbou.

Na zámku mohou turisté využít nabídky dvou prohlídkových okruhů, kdy s průvodcem navštíví interiér zámku.⁴⁰ Za příplatek 80 Kč je výklad proveden také v cizím jazyce, za příplatek 160 Kč je umožněna prohlídka i mimo otevírací dobu.

Trasa A trvá 60 minut a zahrnuje prohlídku gotických základů stavby a renesančních sálů vybavených dobovým nábytkem, loveckými trofejemi a řadou uměleckých děl (např. obraz rožmberské Bílé paní Perchty, obraz Dělení Vítkovců, aj.).

⁴⁰ Otevírací doba a ceník vstupného zámku Telč jsou uvedeny v přílohách této práce.

Trasa B během 45 minut představuje místnosti, které obývali poslední majitelé zámku, hrabata Podstatzky – Lichtenstein, od 19. století až do roku 1945. Také zařízení je upraveno do tehdejší podoby.

V prostorách zámku se koná mnoho společenských a kulturních akcí, koncerty, společenská setkání a sál je také využíván městským úřadem pro konání svateb.

Okolo zámku se rozkládá zahrada a park s cizokrajnými dřevinami, jehož počátky sahají až do 16. století. Součástí parku je klasicistní skleníček. Renesanční zahrada ze 70. let 16. století lemovaná ze dvou stran arkádami patří k nejstarším svého druhu v České republice.

Městské muzeum

Součástí areálu zámku je také Městské muzeum,⁴¹ pobočka Muzea Vysočiny Jihlava. Jeho expozice představuje historii Telčska a život v této části Horácka – zahrnuje městský a venkovský interiér, lidové kroje, místní zvyky. Prohlídnout si lze model města Telče v období 19. století nebo soubor keramiky z místní lidové malířny. Dominantou muzea je velký pohyblivý Betlém manželů Vostrých z poloviny 19. století.

Galerie Jana Zrzavého

V ochozu zámecké zahrady byla až do 11. března 2007 umístěna stálá expozice Národní galerie v Praze věnovaná dílu malíře Jana Zrzavého. V současné době jsou díla zapůjčena na retrospektivní výstavě Jana Zrzavého ve Valdštejnské jízdárně v Praze a s Národní galerií je projednávána náhradní expozice.

Fortifikační systém – rybníky a hradby

Součástí Telče jsou tři rybníky, Štěpnický, Ulický a Staroměstský, propojené kanálem, které obklopují ze všech stran historickou část. Patřily do obranného systému a v případě nebezpečí se Telč proměnila ve vodní pevnost. Vodní plocha sahala až k prstenci 10 m vysokých hradeb, jejichž část se zachovala na jihovýchodní straně města.

Soustavě rybníků vděčí Telč také za to, že se nezachovaly jen jednotlivé stavby, ale historické jádro jako celek – rybníky totiž centrum uzavřely a další stavební vývoj mohl pokračovat až mimo toto jádro.

⁴¹ Otevírací doba a ceník vstupného Městského muzea v Telči jsou uvedeny v přílohách této práce.

Rozhledna Oslednice

Asi 500 m za městem po žluté značce na vrchu Oslednice stojí od roku 2000 34 m vysoká ocelová rozhledna (plošina ve výšce 31 m). Tato rozhledna společnosti Radiomobil, sloužící jako základnová stanice pro přenos signálu mobilních telefonů, nahradila její dřevěnou již dříve zaniklou předchůdkyni. Rozhlednu nyní provozuje Klub českých turistů.⁴²

4.7.1.2 Hrad Roštejn⁴³

Na okraji Javořické vrchoviny asi 10 km severně od Telče se na skalisku tyčí hrad Roštejn. Byl založen jako strážní hrad v polovině 14. století pány z Hradce k ochraně Lovětínské stezky. Za husitských válek bylo zničeno předhradí, ale sám hrad nebyl nikdy dobyt. Několikrát byl v zástavě, ale od 16. století je součástí Telčského panství. Za Zachariáše z Hradce byl přestavěn v renesančním duchu na lovecký zámek. Od doby třicetileté války byl opuštěn, několikrát vyhořel a postupně chátral až do 50. let 20. století, kdy byly zahájeny práce na celkové rekonstrukci.

V současné době jsou v hradních interiérech⁴⁴ vystaveny sbírky Muzea Vysočiny – expozice věnující se historii hradu, vývoji cínařství a kamenictví na Jihlavsku (zejména těžbě žuly v nedalekém Mrákotíně a cestě obřího obelisku na Pražský hrad), loveckým zbraním a také přírodě okolních Jihlavských vrchů.

Veřejnosti je přístupná také dominanta hradu, 28 metrů vysoká sedmiboká věž nabízející krásný výhled od okolí.

V prostorách hradu se v historickém duchu každoročně koná Hodokvas (dvoudenní akce počátkem června) a Šermířský den (srpen). Už 30 let je hrad také dějištěm hudební seance Jazz na hradě. V letní sezoně je možné se účastnit Noční prohlídky „za účasti“ strašidel a duchů spjatých s dějinami hradu a okolí.

V druhé polovině 16. století byla okolo hradu na ploše téměř 300 ha založena Roštejnská obora, kde se chovali jeleni, mufloni, daňci a černá zvěř. Dnes je na její části (31,88 ha) stejnojmenná přírodní rezervace (vyhlášena roku 1977) na ochranu rozsáhlého komplexu bučin.

⁴² Otevírací doba rozhledny Oslednice je uvedena v přílohách této práce.

⁴³ Ke hradu viz též JAROŠ, Z., VANÍČKOVÁ, Z., VANÍČEK, K. *Hrad Roštejn: průvodce*. 1. vydání. Jihlava: Muzeum Vysočiny, 2003.

⁴⁴ Otevírací doba a ceník vstupného jsou uvedeny v přílohách této práce.

Hrad je přístupný pěšky po značených stezkách (zelená, žlutá, modrá), autem po silnici od obce Růžená nebo obce Doupě, parkoviště je hned před branou hradu.

4.7.1.3 Třešť a třešťské betlémy⁴⁵

Severně od Telče leží město Třešť. Původní jádro města vzniklo na přelomu 12. a 13. století na křižovatce Lovětínské a Humpolecké obchodní stezky. Největšího rozmachu město dosáhlo v 19. století, kdy se zde dynamicky rozvíjela průmyslová, zejména textilní, výroba.

Nejstarší stavební památkou města je pozdně gotický farní kostel sv. Martina ze 13. století., později barokně upravený. Nedaleko kostela se nachází budova zámku. Původní tvrz byla v 16. století přestavěna na renesanční zámek s arkádovým dvorem, nyní zámek slouží jako hotel. Na zámek navazuje 15 ha anglický park.

Památkou na někdejší silnou židovskou komunitu je židovský hřbitov s barokními a klasicistními náhrobky a empírová synagoga. Synagoga byla postavena na místě starší roku 1825, je jediná v České republice s loubím. Dnes je zde expozice Franz Kafka a Třešť a také historie židovské obce v Třešti.

V rodném domě významného ekonoma Josepha Aloise Schumpetera, ideového autora japonského hospodářského zázraku, dnes sídlí turistické informační centrum a také expozice Muzea Vysočiny a expozice Spolku přátel betlémů.

Zvláštností v Třešti je již více než dvě stě let živá tradice betlemářství. První betlémy, tehdy ještě papírové, se v Třešti začaly stavět počátkem 19. století, koncem 19. století se už objevují betlémy vyřezávané z lipového či olšového dřeva. Mívají různou podobu, avšak typická je tzv. třídílná kompozice – město, zbořeniště a pastviny. Některá díla jsou až 7 m dlouhá a obsahují až 500 figur. Kromě celoroční expozice v Schumpeterově domě jsou betlémy v období od 25. prosince do 2. února k vidění i ve více než 15 domácnostech.

4.7.1.4 Klášter Nová Říše⁴⁶

Nejvýznamnější barokní památka v celém okolí je bezpochyby mohutný areál premonstrátského kláštera v Nové Říši, 10 km jihovýchodně od Telče. Klášter byl

⁴⁵ K městu Třešť viz též PERGLER, J. *Kraj Vysočina*, PODHORSKÝ, M. *Kraj Vysočina*, SÁBLÍK, J. *Českomoravská vrchovina*.

⁴⁶ Ke klášteru v Nové Říši viz též DIBELKOVÁ, I. *Poutní místa na Moravě, ve Slezsku*, PERGLER, J. *Kraj Vysočina*, PODHORSKÝ, M. *Kraj Vysočina*, SÁBLÍK, J. *Českomoravská vrchovina*.

založen jako ženský již roku 1211, poté byl několikrát zrušen a nakonec v 17. století obnoven jako mužský.

Za druhé světové války byla mnišská komunita odvečena a vrátit se mohla, s krátkým poválečným intermezem, až po roce 1990.

Přístupná je cenná klášterní knihovna, která čítá okolo 20 000 svazků, s bohatě zdobeným stropem malíře Ignáce Mayera. Pro veřejnost jsou otevřeny také expozice o Otakaru Březinovi, který v Nové Říši 13 let působil jako učitel, dále expozice věnovaná hudebním skladatelům a zdejšími rodákům Pavlu a Antonínu Vranických, a dalším významným osobnostem spjatým s městem.

Klášter je chodbou propojen s rovněž barokním kostelem sv. Petra a Pavla z konce 17. století zajímavým svou vnitřní výzdobou a mobiliářem. Fresky pochází z 18. století od Jana Lukáše Krackera (podílel se i na výzdobě kostela sv. Mikuláše na Malé Straně v Praze), unikátem je vyřezávaná kazatelna a chórové lavice řezbáře Arbeta z Dačic z roku 1700.

Klášter a kostel jsou přístupné celou letní sezonu.⁴⁷ Do Nové Říše se lze dostat po silnici vedoucí od Telče na Moravské Budějovice, nebo pěšky po červené tzv. Březinově stezce.

4.7.1.5 Klášter Kostelní Vydří⁴⁸

Asi 9 km na jihozápad od Telče na kopci nad malou obcí Kostelní Vydří stojí karmelitský klášter s poutním kostelem Panny Marie Karmelské, viditelný z celého kraje. Podle pověsti se na místě zjevovala zvláštní záře, proto zde byla vystavěna kaple, později (konec 18. století) přebudována v barokní kostel, a založen klášter. Po přerušení za doby socialismu zde dnes opět působí Karmelitáni a Karmelitky.

Hlavní pouť se zde koná 15. 8. Kostel i klášterní dvůr jsou volně přístupné.

Kostelní Vydří je dostupné po silnici od Telče a obce Myslůvka, a vede sem také cyklostezka č. 16.

⁴⁷ Otevírací doba a ceník vstupného kláštera v Nové Říši je uvedena v přílohách této práce.

⁴⁸ Ke klášteru v Kostelním Vydří viz též: DIBELKOVÁ, I. *Poutní místa na Moravě, ve Slezsku, Telčsko: soubor turistických map 1: 50 000*. 1. vydání. Praha: Trasa, 2001. ISBN 80-85999-94-3.

4.7.1.6 Zřícenina hradu Štamberk⁴⁹

V bezprostřední blízkosti kamenného moře a přírodní rezervace Štamberk se nachází zřícenina stejnojmenného hradu. Gotický hrad postavený koncem 13. století (nebo v první půli 14. století) k ochraně zemských hranic a kupecké stezky se původně jmenoval Šternberk podle svých zakladatelů pánů ze Šternberka, roku 1356 ho získali do vlastnictví páni z Hradce. Při husitském tažení Jana Hvězdy z Vícemilic na Telč byl hrad dobyt a zničen. Dodnes se dochovaly zbytky opevnění, ohradní zdi, věže a část paláce. Areál je volně přístupný.

Ke zřícenině je možno se dostat od obce Lhotka (severozápadně od Telče) pěšky po zelené turistické trase nebo směrem od Velkého pařezitého rybníku po modré. Vzhledem k členitosti terénu a velkému převýšení nejsou tyto trasy vhodné pro cyklisty, motoristé musí taktéž parkovat už ve Lhotce.

4.7.1.7 Město Slavonice⁵⁰

Malé město rozprostírající se na hranicích Čech, Moravy a Rakouska, ve východním cípu České Kanady a jihu Českomoravské vrchoviny. Osada vznikla již v průběhu 12. století a kvůli své strategické poloze na zemských hranicích byla brzy přeměněna v opevněné město, jehož část hradeb a dvě městské brány zůstaly zachovány.

Největší hospodářský rozkvět prožilo město v 16. století, kdy po požáru došlo k přestavbě většiny domů, jejichž podoba se dochovala dodnes. Typické jsou štíty ve stylu italské renesance, sklípkové klenby a bohatá sgrafitová psaníčková i figurální výzdoba. K zachování renesanční podoby paradoxně přispěly nepříznivé události, které Slavonice zasáhly v následujících staletích a které znamenaly hospodářskou stagnaci – třicetiletá válka, mor, požáry, přeložka poštovní trasy Vídeň-Praha přes Znojmo.

Od konce 50. let 20. století začalo restaurování památek a roku 1961 bylo město prohlášeno městskou památkovou rezervací. V současné době je tento unikátní soubor goticko-renesančních památek nominovaný na zápis do seznamu světového dědictví UNESCO.

⁴⁹ Ke zřícenině hradu Štamberk viz též PERGLER, J. *Kraj Vysočina*.

⁵⁰ K městu Slavonice viz též PODHORSKÝ, M. *Jižní Čechy*. 3. vydání. Praha: Freytag & Berndt, 2003. ISBN 80-86236-43-9, www.i.slavonice-mesto.cz/ 1.2.2007.

Pevnostní areál Slavonice

Areál obsahuje 6 lehkých objektů vzor 37 postavených při výstavbě opevnění jižní Moravy v letech 1937–1938. Několik objektů je dobově vybaveno. Vybavené objekty jsou otevřeny od května do října o víkendech (nepravidelně).

4.7.1.8 Město Dačice⁵¹

Město Dačice leží asi 12 km jižně od Telče. Může se pyšnit hned dvěma zámky. Starý zámek je renesanční ze 16. století a dnes v něm sídlí Městský úřad.

Nový zámek, také původně renesanční, byl v 19. století výrazně přestavěn ve stylu empíru architektem Riedlem. Přístupný je severní trakt zámku, který nabízí prohlídku empírových interiérů. V jižním křídle sídlí Městské muzeum a galerie zaměřená na české výtvarné umění 19. a 20. století. Lze zde spatřit např. díla malířů Alše, Hynaise, Komárka aj.

Před kostelem sv. Vavřince je umístěn pomník, který připomíná, že právě v Dačicích byla roku 1843 vyrobena první kostka cukru na světě. Historii této události se také věnuje expozice Městského muzea.

4.7.1.9 Zřícenina hradu Landštejn⁵²

Původně románský strážní hrad Landštejn byl založen na počátku 13. století neznámými pány na ochranu zemských hranic mezi Čechami, Moravou a Rakouskem. Brzy se hrad dostal do vlastnictví větve Vítkovců – pánů z Landštejna. Ve 14. až 16. století, kdy patřil hrad Krajířům z Krajku, prodělal bouřlivý stavební vývoj. Avšak stavební úpravy byly finančně náročné, hrad musel být prodán, a od té doby rychle střídal majitele. Roku 1771 vyhořel a pak už jen chátral. Záchrané práce byly zahájeny až o takřka 200 let později, roku 1972.

V současné podobě je zřícenina mohutného hradu, tyčící se na vysoké skále uprostřed lesů, jedna z nejrozsáhlejších hradních zřícenin u nás a zároveň jedna z nejlépe zachovaných. Umožňuje sledovat vývoj středověkého fortifikačního systému od období románského po renesanci. Nejstarší část hradu tvoří dvě románské čtvercové věže, pozdější je gotická obytná věž donjon, na závěr byl připojen renesanční čtyřpatrový palác. Celý komplex obepíná prstenec dvou pásů goticko-renesančních hradeb s baštami.

⁵¹ K městu Dačice viz též PODHORSKÝ, M. *Jižní Čechy, Telčsko: soubor turistických map 1: 50 000*.

⁵² Ke hradu Landštejn viz též PODHORSKÝ, M. *Jižní Čechy, Telčsko: soubor turistických map 1: 50 000*.

Hrad je přístupný po červené, žluté nebo modré turistické značce nebo silnicí ze Starého Města pod Landštejnem. Parkoviště je hned před branami hradu. Prohlídka je bez průvodce, informace o vývoji hradu jsou presentovány na několika panelech v interiéru hradu.

4.7.2 Akce⁵³

Prázdniny v Telči

Tento tradiční hudební festival (v roce 2007 proběhne 25. ročník) se koná po dva týdny na přelomu července a srpna a každoročně přiláká do Telče až 15 tisíc zejména mladých lidí z celé republiky. Účastní se ho celkem asi 100 českých i zahraničních hudebních osobností. Hraje se na několika scénách – na zámeckém nádvoří, na náměstí na tzv. Kocouří scéně a neopomenutelná jsou také večerní Nocturna ve „Sklepě“. Součástí Prázdnic jsou i tvůrčí dílny zaměřené na zvládnutí různých technik, jako např. drátkování, malování na sklo, pletení košíků, výroba svíček.

V průběhu konání naplní Telč nebývalé množství lidí, takže ubytovací kapacity nestačí, proto jsou k dispozici improvizovaná tábořiště u rybníka Roštejna nebo na zimním stadionu popř. v tělocvičně. Přesto podle sledování organizátorů se skladba návštěvníků začíná pozměňovat, oproti klasickým „trampům“ přijíždějí i zahraniční turisté např. z Rakouska preferující ubytování pod pevnou střechou.

Slavnosti Zachariáše z Hradce a Kateřiny z Valdštejna

Na dva dny se telčské náměstí promění v historický jarmark. Bohatý doprovodný program zahrnuje příjezd Zachariáše z Hradce a Kateřiny z Valdštejna, historický průvod, divadelní, hudební a taneční vystoupení, šermířské zápasy, vystoupení fakíra a kejklířů. Nechybí ani historická střelnice, ukázky dobových řemesel, katovna nebo mincovní dílna.

Parní léto

Po tři letní víkendy se konají na trati Kostelec – Telč – Slavonice jízdy historickým parním vlakem z roku 1930. Jízdy jsou doplněny zábavným programem jako posezení

⁵³ Podklady pro tuto kapitolu získány na www.telc.balon.cz a www.prazdninyvtelci.cz dne 25.2.2007 a využito také bylo osobních poznatků autorky.

u tábora s country kapelou na nádraží v Třešti nebo v Hodicích, pro dětské pasažéry je určen výlet do Pohádkového lesa u Sedlejova a přepadení vlaku u Malého Pěčina.

Balony nad Telčí

Tato setkání balónových letců konaná v Telči začala jako součást balonové ligy už v roce 1997. V letech 1998, 2000, 2001 a 2003 se zde dokonce konalo Mistrovství České republiky v balonovém létání. V současné době má setkání charakter nesoutěžního přátelského létání. Během 4 – 6 letů (v závislosti na počasí) v průběhu jednoho červencového víkendu mohou místní i turisté vidět nad Telčí okolo 20 horkovzdušných balonů. Atraktivní jsou především starty přímo z telčského náměstí, z prostor zámeckého parku a z nejbližšího okolí Telče.

Součástí setkání je i soutěž o vyhlídkový let balonem.

4.8 Analýza poptávky – marketingový výzkum

Marketingový výzkum, jak uvádí Kotler,⁵⁴ je systematické určování, shromažďování, analyzování a vyhodnocování informací týkajících se určitého problému. Kozel⁵⁵ doplňuje, že tento systematický a cílevědomý proces směřuje k opatření určitých konkrétních informací, které nelze získat jinak.

Cílem tohoto výzkumu je určit strukturu návštěvníků přicházejících do Telče, zjistit jak využívají a jak jsou spokojeni s produkty CR, které jim nabízí TIC, a také najít případnou mezeru v jeho nabídce – který produkt a pro který segment chybí.

Jak již bylo řečeno, marketingový výzkum není jedna činnost, ale celý proces a lze jej tedy rozčlenit na etapy, z nichž každá zahrnuje několik kroků. Podle Kozla nejdříve nastane přípravná etapa – je třeba formulovat problém a stanovit cíle výzkumu, orientačně zanalyzovat situaci a poté navrhnout vhodný plán a metodiku výzkumu. Další etapou je vlastní realizace, tj. sběr dat, zpracování shromážděných údajů, analýza získaných údajů, jejich vyhodnocení a interpretace.

⁵⁴ KOTLER, P. *Marketing a management*. 10. rozšířené vydání. Praha: Grada, 2001. ISBN 80-247-0016-6

⁵⁵ KOZEL, R. a kol. *Moderní marketingový výzkum*

4.8.1 Zdroje informací

Podle zdroje můžeme informace využívané při výzkumu rozdělit na primární a sekundární.

Sekundární údaje jsou informace, které většinou za jiným účelem shromáždil někdo jiný. Výzkum využívající těchto údajů z „druhé ruky“ se také někdy nazývá výzkumem od stolu.

Zdroje sekundárních informací jsou zpravidla běžně veřejně dostupné, pramenem jsou zprávy Českého statistického úřadu, úřadů práce, krajských a městských úřadů, materiály profesních organizací, České centrály CR, TIC, periodika, sdělovací prostředky, internet.⁵⁶

Analýza těchto údajů se vždy provádí jako první, ušetří se tak čas i finanční prostředky, a teprve když není možné získat potřebné informace takto, přejde se ke získávání primárních informací.

Nevýhoda sekundárních údajů spočívá v tom, že ne vždy vyhovuje jejich struktura a použitá metodika jejich získávání i pro naše účely. Limitovány jsou i datem vzniku, je nutné dbát, aby nebyly zastaralé.

Primární údaje jsou původní informace shromažďované vlastním výzkumem. Jedná se vždy o nové informace získané přímo v terénu od subjektů, o které se zajímáme. Jejich výhodou je, že jsou aktuální a týkají se přímo našeho problému, omezením pak je vyšší časová i nákladová náročnost.

4.8.2 Metody primárního výzkumu⁵⁷

Metod, jak získat primární informace, je několik – pozorování, dotazování a experiment.

Při pozorování není přímý kontakt mezi pozorovatelem a pozorovaným. Tento způsob je vhodný zejména pro získávání evidenčních údajů, a také pokud by slovní vyjadřování mohlo působit pozorovaným problémy. Nevýhodou je náročnost na pozorovatele a možnost přílišné subjektivity při hodnocení.

Při experimentu hodnotíme chování určitého vzorku v uměle vytvořených podmínkách, používá se hlavně tehdy, pokud je složité získat data v reálném životě. Jeho nevýhodou jsou vysoké náklady.

⁵⁶ KOZEL, R. a kol. *Moderní marketingový výzkum*

⁵⁷ Kapitola vychází z pojetí dle KOZEL, R. a kol. *Moderní marketingový výzkum*

Nejvíce využívanou metodou je dotazování, informace získáme přímo od respondentů. Dotazníkové šetření se může konat různými způsoby, přičemž každý typ má své výhody i nevýhody.

Výhodou ústního (osobního) dotazování je osobní kontakt, možnost doplňujícího výkladu a větší počet otázek, vysoká návratnost dotazníků, možnost využití pomůcek a získání doplňujících informací o dotazovaném také pozorováním. Limitujícím faktorem jsou vysoké náklady, náročnost na čas a možnost oslovit jen menší skupinu respondentů.

U korespondenčního dotazování sice chybí osobní kontakt, ale za relativně nízké náklady lze oslovit široký okruh respondentů větším počtem otázek. Nevýhoda tkví v nemožnosti doplňujícího výkladu k otázkám, je tedy možno klást pouze jednoduché otázky. Problémem je i nízká návratnost dotazníků.

Telefonické dotazování klade vysoké nároky na soustředění respondentů, a proto umožňuje jen malý počet nepříliš složitých otázek. Nelze také využít pomůcek či doplnit informace z pozorování.

Dynamicky rozvíjejícím se způsobem je elektronické dotazování. Spojuje výhody i nevýhody předešlých typů. Je levné a rychlé, záporem je nižší důvěryhodnost získaných informací.

4.8.3 Analýza získaných údajů

Výzkum byl proveden formou osobního dotazování v období srpen a září 2006 a osloveno bylo 100 respondentů. Vyhodnocení bylo provedeno pomocí aplikace Microsoft Office Excel 2003.

Dotazník⁵⁸ obsahoval 16 otázek, pro téměř každou otázku byl vyhotoven pro větší přehlednost graf (popř. více grafů). Sled otázek je totožný s pořadím v dotazníku.

1. otázka: Údaje o respondentovi

První otázka zjišťuje základní údaje o respondentovi, aby bylo možno zařadit jej do určitého segmentu.

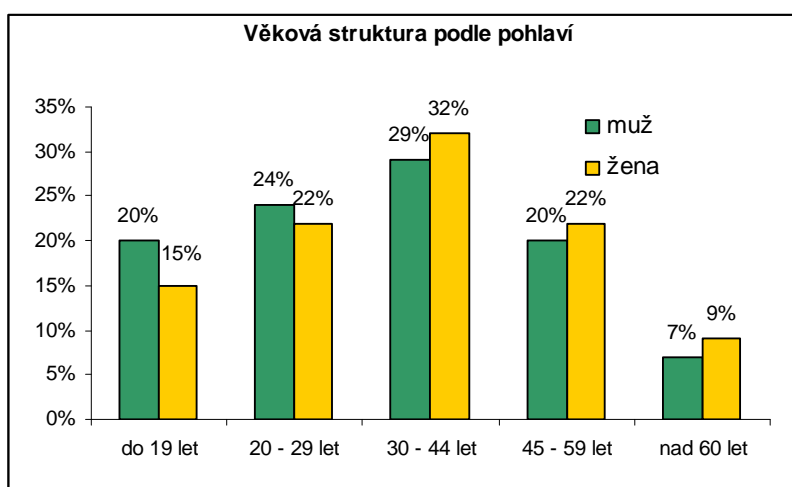
Ze 100 zúčastněných bylo 41 % mužů a 59 % žen. (Vzhledem k celkovému počtu 100 respondentů je absolutní vyjádření stejné s procentuálním.) Zjištěný fakt koresponduje

⁵⁸ Dotazník je součástí příloh této práce.

s názorem autorů Foretových, že vzrůstá role ženy, která je stále častěji sama ekonomicky aktivní a pociťuje větší potřebu víkendových cest a tzv. minidovolených.⁵⁹ Respondenti byli rozděleni do skupin do 19 let, od 20 do 29 let, od 30 do 44 let, 45 až 59 let a nad 60 let.

Nejčastějšími návštěvníky byla skupina ve věku 30 až 44 let, nejméně, pouhými 8 %, byla zastoupena skupina nad 60 let. Je zřejmé, že celosvětově pociťovaný trend vzrůstajícího cestovního ruchu seniorů se zde ještě neprojevil, nicméně se dá předpokládat, že vliv tohoto segmentu v následujících letech poroste.

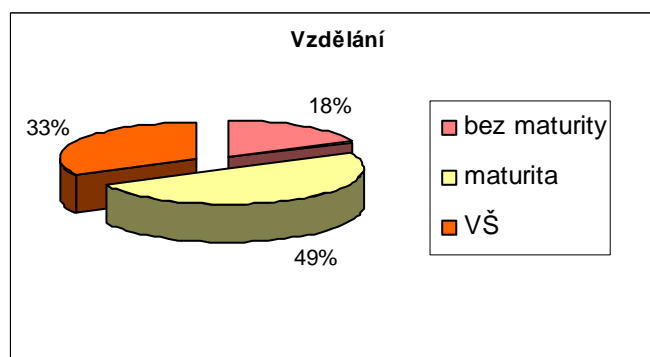
Graf 1: Struktura respondentů dle pohlaví a věku

Zdroj: Vlastní šetření

Podle dosaženého vzdělání byli respondenti zařazeni do skupin bez maturity, s maturitou nebo vysokoškolské. S velkým náskokem převažuje vzdělání s maturitou, uvedlo je 49 % všech dotázaných (56 % všech mužů a 44 % ze všech žen).

Graf 2: Vzdělání respondentů

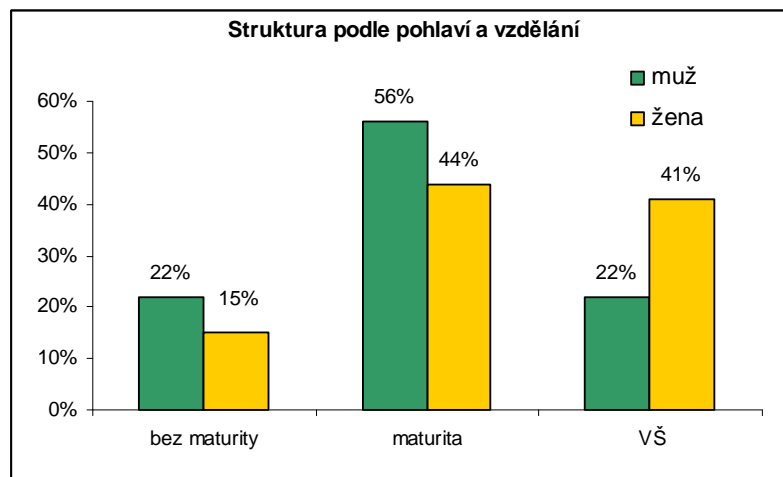

Zdroj: Vlastní šetření

⁵⁹ FORET, M., FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*

Oproti mužům jsou častějšími návštěvnicemi vysokoškolsky vzdělané ženy – 41 % všech žen, které se zúčastnily výzkumu, uvádí vysokoškolské vzdělání.

Graf 3: Struktura respondentů dle pohlaví a vzdělání

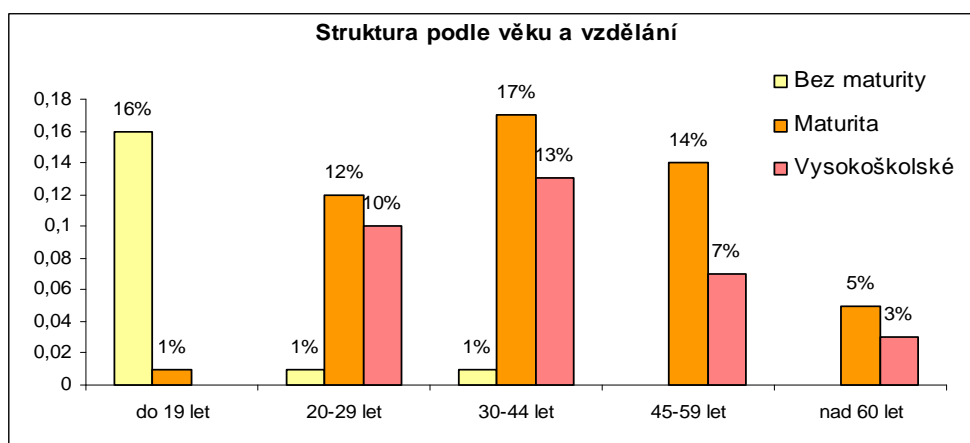

Zdroj: Vlastní šetření

Z následujícího grafu je patrné, že mladší návštěvníci mají zároveň i nižší dosažené vzdělání. To je dáno tím, že nejmladší kategorie zahrnuje osoby do 19 let, které ani vyššího vzdělání nemohly dosáhnout. Dále z grafu vyplývá, že více návštěvníků patřilo ke skupině se středním nebo vysokoškolským vzděláním.

Tento fakt potvrzuje hypotézu, že cestování, zvláště v souvislosti s poznáváním kulturně historických památek, se více věnují lidé s vyšším vzděláním.

Graf 4: Struktura respondentů dle věku a vzdělání

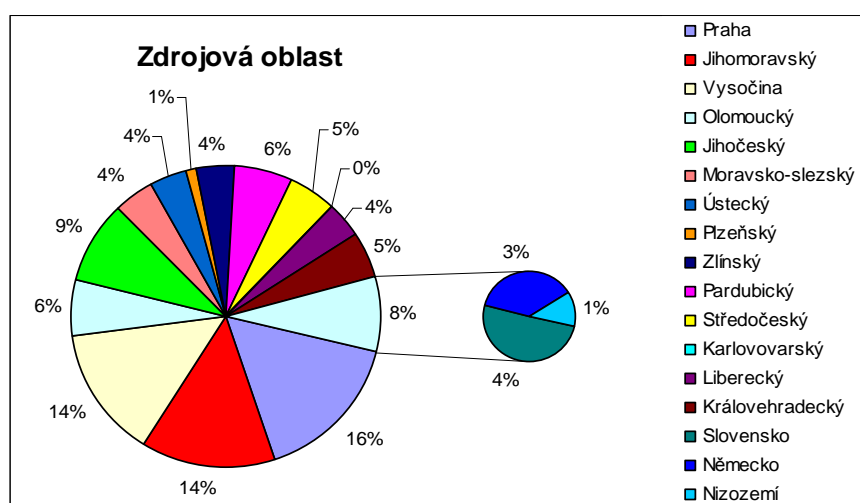
Zdroj: Vlastní šetření

2. otázka: Kraj, resp. stát, odkud respondent pochází

Nejvíce zastoupené zdrojové oblasti návštěvníků Telčska byly hlavní město Praha a Jihomoravský kraj, kde skoro polovina udává jako místo bydliště Brno. Tyto výsledky potvrzují, že poloha Telče v blízkosti těchto dvou velkých aglomerací, resp. v těžišti trojúhelníku Praha – Brno – Vídeň, je pro rozvoj cestovního ruchu strategická.

Z ostatních krajů je více zastoupen pouze Jihočeský kraj, což je dáno především územní blízkostí. Zahraniční návštěvníci byli ve vzorku zúčastněni pouze 8 %, z toho 4 % ze Slovenska, 3 % z Německa a 1 % z Nizozemí.

Graf 5: Zdrojová oblast návštěvníků

Zdroj: Vlastní šetření

3. otázka: Jak se do Telče dostali

Návštěvníci byli dotazováni, jestli se do Telče dostali individuálně nebo organizovaně – s využitím cestovní kanceláře, se školou apod.

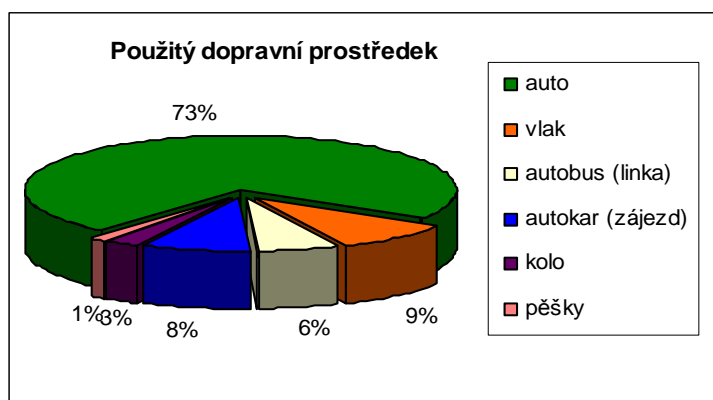
Z výzkumu vyplývá, že drtivá většina oslovených návštěvníků (92 %) přijela do Telče individuálně. Je to důsledek toho, že tuzemské cestovní kanceláře Telč a obecně Vysočinu do svého programu příliš nezařazují a také lidé nejsou zvyklí pro cesty po České republice cestovní kanceláře využívat a spíše více cestují individuálně. Zahraniční cestovní kanceláře sice Telč ve svém programu mají, 50 % oslovených zahraničních návštěvníků udává, že do Telče přijeli s cestovní kanceláří. Nicméně výzkumu se zúčastnilo, podle výsledků otázky č. 2, pouze 8 % cizinců, v celkovém výsledku, zda organizovaně nebo individuálně, se to promítlo jen odpovídajícím procentem.

Do skupiny organizovaných cest patří i školní výlety a exkurze, jejichž poměrně častým cílem Telč je, výzkum byl ale prováděn v období školních prázdnin, proto tyto organizované cesty nemohly být vůbec podchyceny.

4. otázka: Dopravní prostředek

Čtvrtá otázka se zaměřila na to jak, jakým dopravním prostředkem, se dotazovaní do Telče dostali.

Graf 6: Použitý dopravní prostředek

Zdroj: Vlastní šetření

Skoro tři čtvrtiny dotázaných uvedlo jako dopravní prostředek auto. Výsledek odráží skutečnost, že oblast okolo Telče má hustou silniční síť, byť v horším technickém stavu. Určitou roli zajisté hraje blízkost dálnice D1, která spojuje dvě největší zdrojové oblasti pro Telč – Prahu a Brno.⁶⁰ U cestujících se zvyšují nároky na komfort při cestování, roste touha po pocitu nezávislosti, po možnosti volného pohybu a po možnosti utváření si programu specificky dle vlastních potřeb, to vše právě silniční automobilová doprava nabízí. V budoucnu se dá zřejmě u tohoto způsobu dopravy očekávat ještě nárůst,⁶¹ proto by bylo vhodné nepodceňovat technický stav komunikací a zázemí pro motoristy. Nízké procento uváděné u autobusu a vlaku potvrzuje autorčinu hypotézu o poměrně malém využití těchto druhů dopravy. Hlavní problém je spatřován zejména ve špatné návaznosti jednotlivých spojů a v nižší kultuře cestování za neadekvátní ceny. Nicméně možná i tady lze očekávat nárůst, zejména ve chvíli, kdy se začne širší populace více zajímat o ekologii, protože ve srovnání s osobní automobilovou dopravou

⁶⁰ viz otázka č. 2

⁶¹FORET, M., FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*

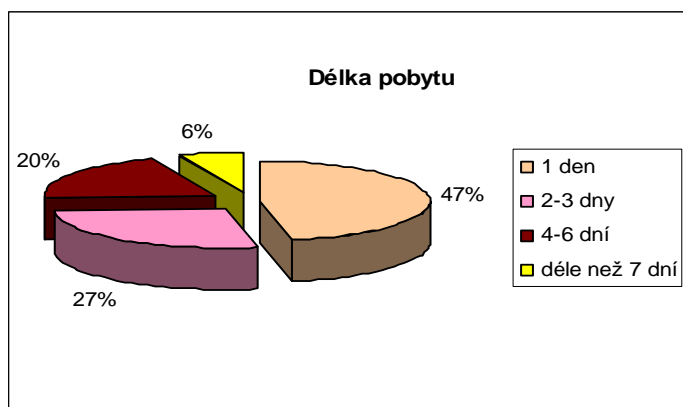
představuje především železniční doprava podstatně ekologicky šetrnější způsob cestování.

Autokarovou dopravu (8 %) uvedli výhradně ti respondenti, kteří se v předchozí otázce zařadili jako účastníci organizované skupiny či zájezdu.

5. otázka: Délka pobytu

Respondenti měli uvést předpokládanou délku pobytu v Telči a jejím okolí. Téměř polovina udala, že se zdrží pouze jeden den, u více než tří čtvrtin dotázaných trval jejich pobyt do 3 dnů. Tyto výsledky zcela reflektují trend zkracování délky pobytu turistů a nárůstu podílu krátkých cest a víkendů trávených mimo bydliště. Lidé mají velký zájem o nabídku nejrůznějších, především pěších nebo automobilových výletů do okolí se sportovním nebo poznávacím programem.⁶²

Graf 7: Délka pobytu

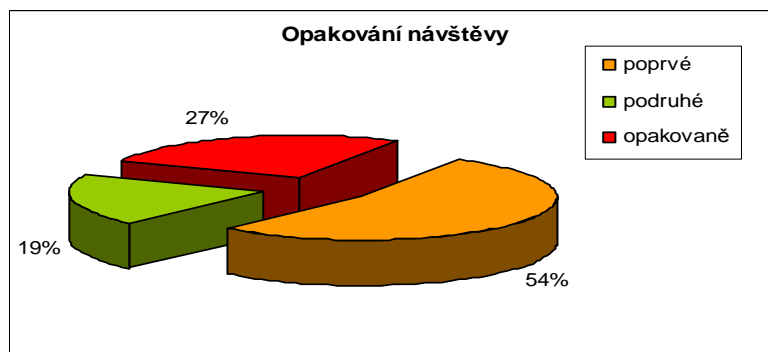
Zdroj: Vlastní šetření

⁶²FORET, M., FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*

6. otázka: Opakování návštěvy

Na otázku, zda již někdy navštívili Telč nebo její okolí, uvedlo 54 % respondentů, že jsou zde poprvé. Opakovaně se vrací 27 %.

Graf 8: Opakování návštěvy

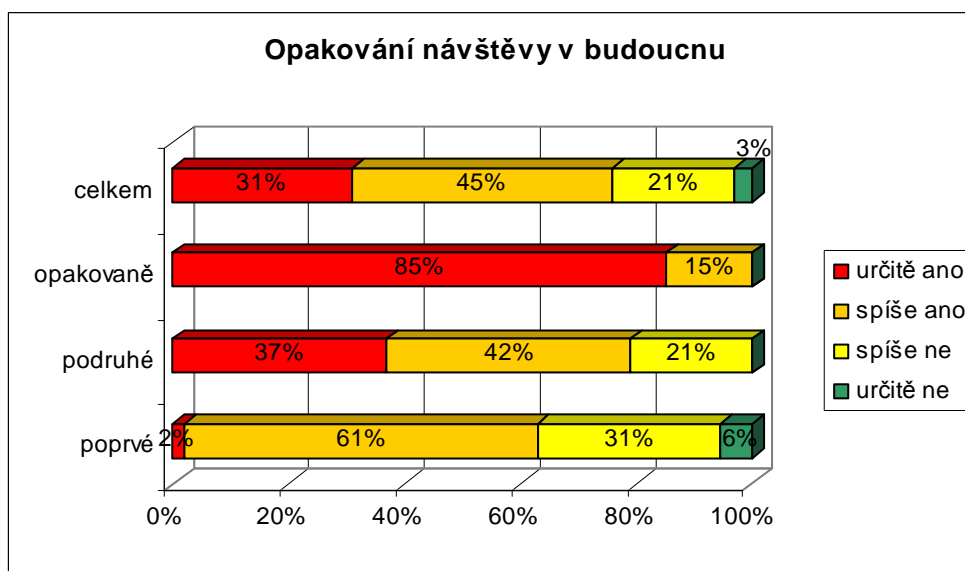

Zdroj: Vlastní šetření

7. otázka: Příští návštěva

V sedmé otázce, v níž měli dotázaní uvést, zda se chystají zopakovat návštěvu někdy v budoucnu, odpovědělo kladně přes 70 % dotázaných. Zejména ti, kteří se do Telče vrací opakovaně, si jsou zcela jistí (85 %), že se do Telče vrátí. Možnost, že Telč již zcela jistě nenavštíví, se vyskytla pouze u návštěvníků, kteří jsou v Telči poprvé.

Graf 9: Opakování návštěvy v budoucnu

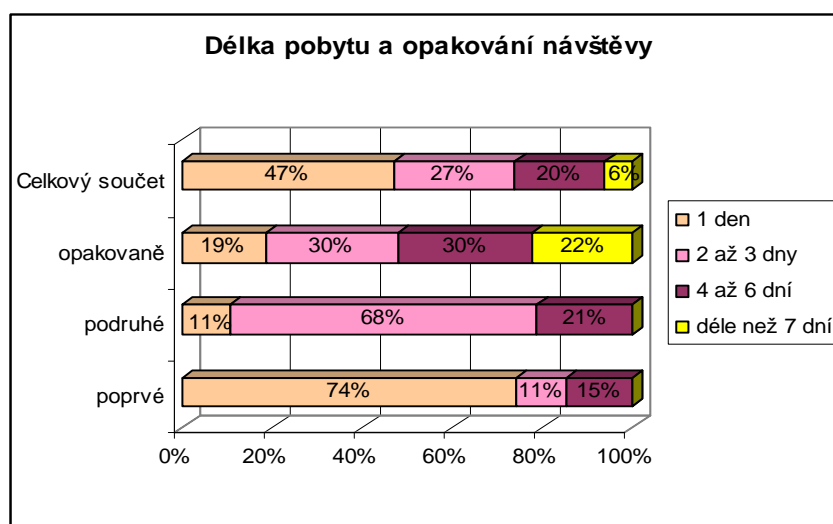
Zdroj: Vlastní šetření

Problém, s nímž se potýká většina turistických oblastí, je krátká doba pobytu. Nepochybný význam proto má snaha udržet turisty v regionu a přinutit je tak, aby

výdaje, které hodlají v rámci cestovního ruchu utratit, vydali právě zde. Z výsledků otázek 5, 6 a 7 je patrné, že doba pobytu, opakování návštěvy a plánování další návštěvy spolu úzce souvisí. Ti, kteří navštívili Telč poprvé, také plánují nejkratší dobu pobytu, zatímco s rostoucím počtem opakování návštěvy roste i podíl vícedenních pobytů. Respondenti, kteří se do Telče vypravují opakovaně, dokonce hodlají zůstat déle než 7 dní.

Vhodné je tedy vytvořit takovou nabídku, která by přiměla návštěvníky, aby jednodenní pobyty prodloužili na vícedenní, a zvýšila tak i podíl turistů, kteří se vrací opakovaně. Významné je rovněž zaměřit se na segment krátkodobých turistů a přizpůsobit nabídku produktu cestovního ruchu umožňující efektivně využít tyto krátkodobé návštěvy.

Graf 10: Vztah délky pobytu a opakování návštěvy

Zdroj: Vlastní šetření

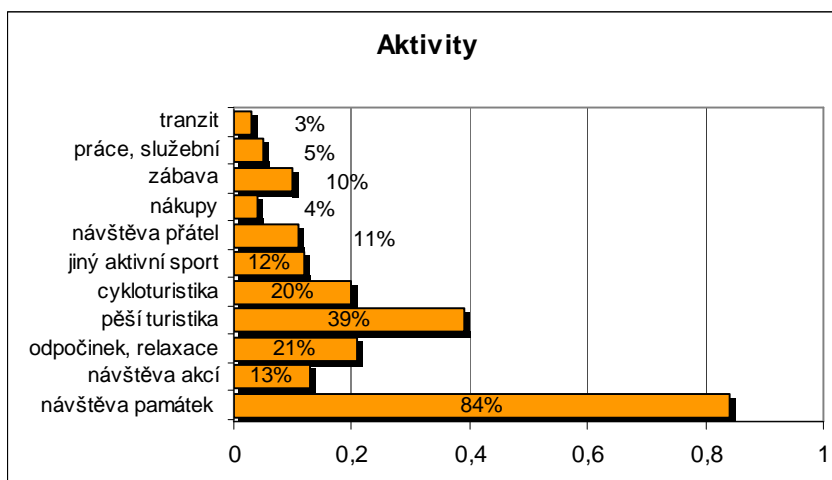
8. otázka: Účel návštěvy

Jak lze vyčíst z následujícího grafu, jako hlavní náplň pobytu (mohlo být vybráno i více možností) označilo nejvíce respondentů návštěvu památek. Výrazně se také „umístila“ pěší turistika v závěsu s cykloturistikou. To zcela potvrzuje předpoklad, v čem spočívá potenciál tohoto kraje – jde o region bohatý na památky a disponující přírodním prostředím vhodným pro rekreační formy sportů.

Dále je zcela pochopitelné, že pouhá 4 % dotazovaných označila jako důvod návštěvy nákupy, protože nákupní možnosti jsou v Telči opravdu skromné. Existuje zde pouze několik menších jednotek typu supermarket a diskont většinou s potravinářským

sortimentem, specializované velkoplošné obchodní jednotky nebo jednotky typu hypermarket zcela chybí.

Graf 11: Aktivity

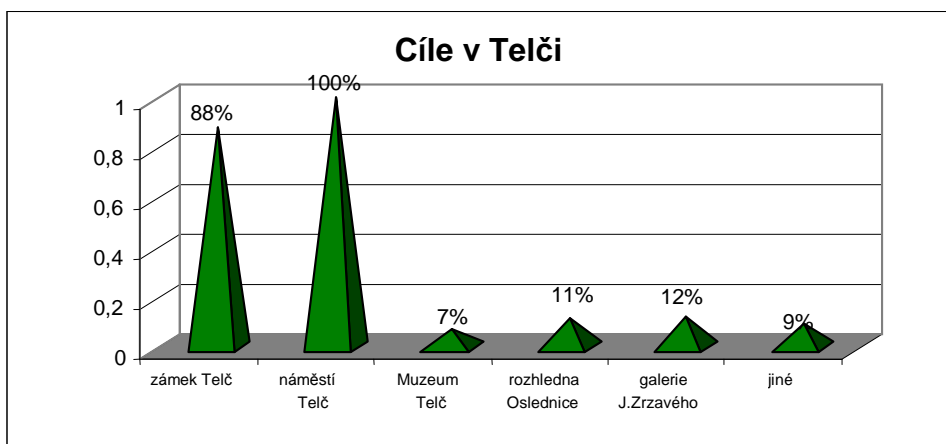
Zdroj: Vlastní šetření

9. otázka: Cíl v Telči

Podle očekávání nejvíce dotázaných navštívilo náměstí v Telči a zámek Telč, avšak překvapivě nízké procento bylo také v Muzeu Vysočiny v Telči, které sídlí přímo v budově zámku. Všichni návštěvníci zámku tedy nutně kolem něj museli projít, ale jen málokdo našel čas k návštěvě. Stejně tak i ostatní atraktivity, které by jistě stály za návštěvu, zůstávají na okraji zájmu návštěvníků.

V možnosti „jiné“ respondenti nejčastěji jmenovali kostel sv. Jakuba (6 % všech dotázaných) a kostel sv. Ducha (3 % všech dotázaných).

Graf 12: Cíle v Telči

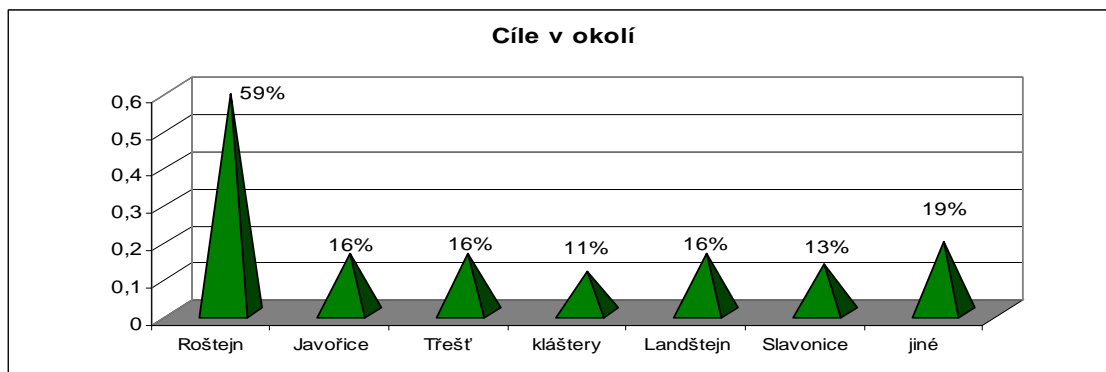
Zdroj: Vlastní šetření

10. otázka: Cíle v okolí Telče

Jak vyplývá z následujícího grafu, v okolí Telče účastníci výzkumu s velkou převahou nejvíce navštěvovali hrad Roštejn.

Ve variantě „jiné“ nejčastěji uváděli město Jihlavu (7 % všech respondentů), Velký pařezitý rybník (6 % všech), pramen Dyje (4 % všech) a město a zámek v Dačicích (2 % všech respondentů).

Graf 13: Cíle v okolí

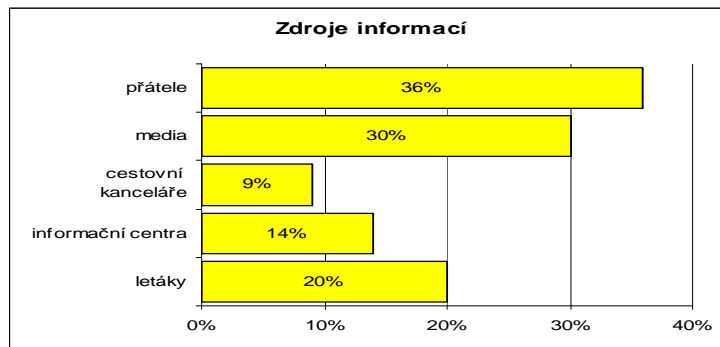
Zdroj: Vlastní šetření

11. otázka: Zdroj informací

Respondenti získali nejčastěji informace od přátel a známých. Přátelé často mají na výběr místa dovolené zásadní vliv. Zatímco do cestovní kanceláře přicházejí lidé již s určitou představou, přátelé jsou většinou schopni právě tuto představu vyvolat.⁶³ Malé využití cestovních kanceláří jako zdroje informací se shoduje se skutečností, že mnoho lidí zejména pro cesty po tuzemsku cestovní kanceláře nevyužívá.

Poměrně nízký počet respondentů uvedl jako zdroj informační centra.

Graf 14: Zdroj informací

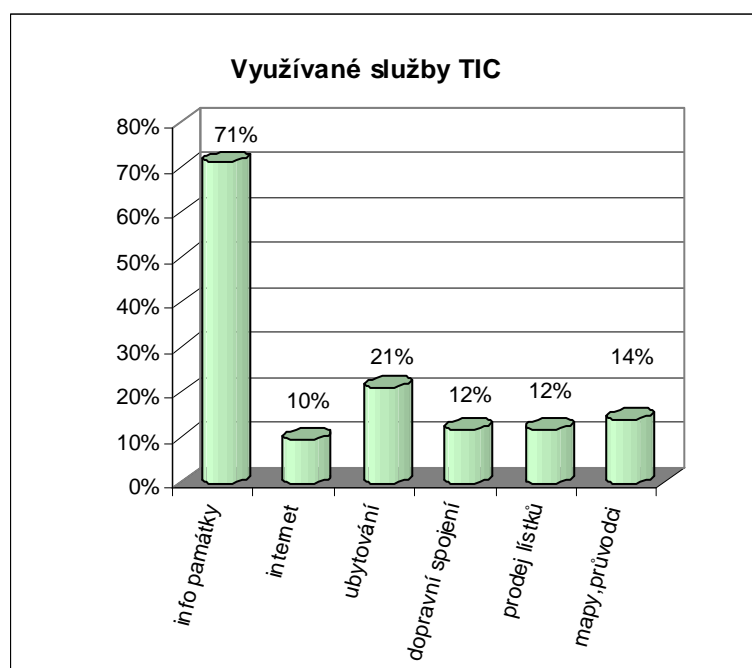
Zdroj: Vlastní šetření

⁶³ FORET, M., FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*

12. otázka: Využití služeb turistického informačního centra v Telči

42 % respondentů reagovalo kladně na dotaz, zda využili nabídky turistického informačního centra v Telči, ve srovnání s vyšší návštěvností uváděnou samotným TIC⁶⁴ je toto procento nízké. Tento nepoměr lze však jednoduše vysvětlit, pokud bude bráno v úvahu, že TIC zároveň plní funkci styčného bodu mezi Městským úřadem a občany, a v sumě návštěvníků TIC jsou zahrnutí všichni příchozí bez rozdílu na místní a turisty. Ti, kteří služeb informačního centra využívají, měli uvést, které konkrétně (respondenti mohli označit i více možností). 71 % z nich zde nachází informace o památkách, další pak praktické informace o ubytování.

Graf 15: Využívané služby v TIC

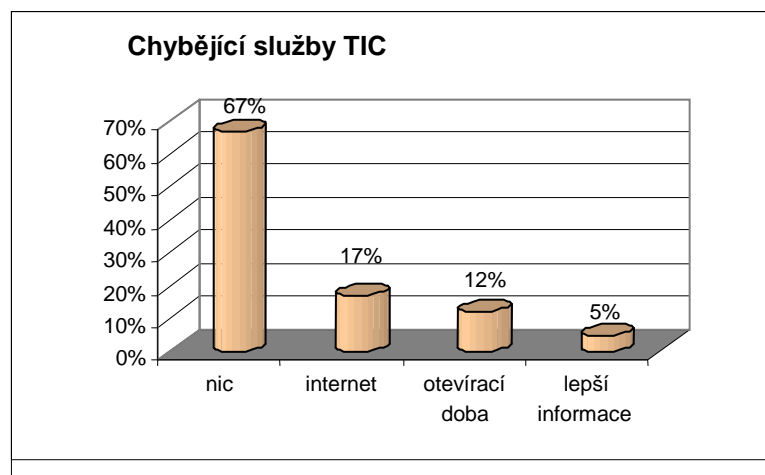
Zdroj: Vlastní šetření

Titíž respondenti měli také specifikovat, které služby jim v nabídce turistického informačního centra chybí. Otázka byla otevřená, takže mohli volně reagovat.

⁶⁴ Přehled návštěvnosti TIC za rok 2006 je v přílohách této práce.

Více než polovina z nich se shodla, že nenachází žádné nedostatky, menší skupině připadala vysoká cena a nízká rychlost připojení veřejného internetu, 12 % nevyhovovala otevírací doba a 5 % nebylo spokojeno s úrovní poskytovaných informací.

Graf 16: Chybějící služby TIC

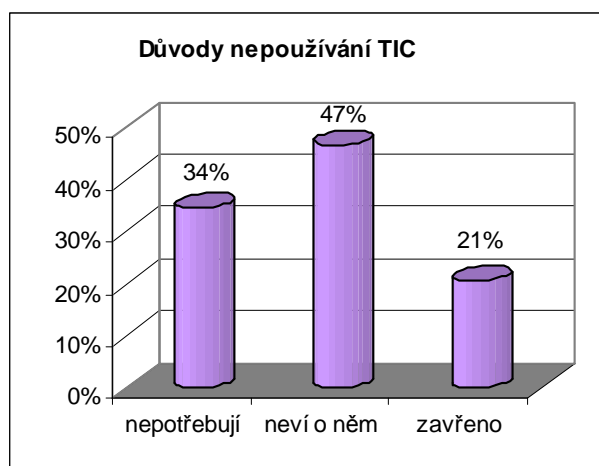

Zdroj: Vlastní šetření

Z těch, kteří TIC nevyužívají, uvádí 47 % jako důvod, že o něm nevědí. Další příčinou (bylo možné uvést i více odpovědí) je nevyhovující otevírací doba. Pomineme-li ty, kteří TIC nevyužívají, protože se domnívají, že jej nepotřebují (34 %), zvýšení využitelnosti TIC by bylo jistě možno dosáhnout upravením otevírací doby a zlepšením informovanosti o jeho existenci, např. umístěním směrového poutače na hlavním parkovišti nebo na vlakovém nebo autobusovém nádraží.

Variantu odpovědi „jiné“ s nutností doplnit vlastní důvod neuvedl žádný z respondentů.

Graf 17: Důvody nepoužívání TIC

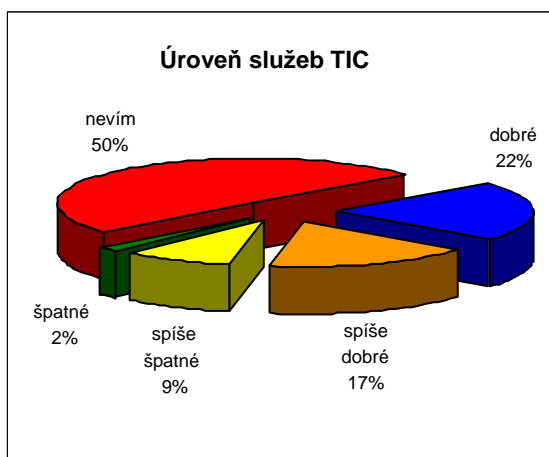

Zdroj: Vlastní šetření

13. otázka: Hodnocení úrovně turistického informačního centra v Telči

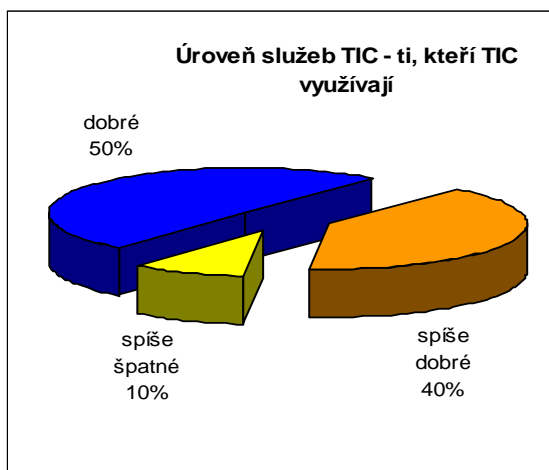
Na prvním z následující dvojice grafů je vidět hodnocení všemi respondenty, na druhém grafu vynecháme ty, kteří, jak sami uvedli v otázce č. 12, informační centrum nevyužívají a tedy stěží mohou posoudit jeho úroveň. Pozitivní je, že převažuje kladné hodnocení.

Graf 18: Hodnocení úrovně služeb TIC

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 19: Hodnocení úrovně služeb těmi, kteří TIC využívají

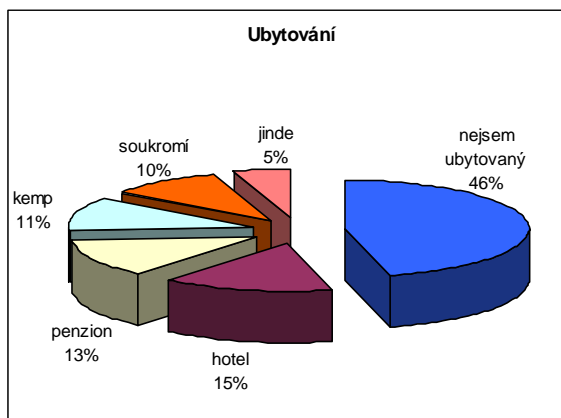
Zdroj: Vlastní šetření

14. otázka: Ubytování

Skoro polovina respondentů uvedla, že v Telči není ubytovaná. To zcela odpovídá výsledkům otázky č. 5, protože u jednodenního pobytu nelze čekat ubytování. Rozložení návštěvníků v jednotlivých druzích ubytovacích zařízení je přibližně

rovnoměrné. Ačkoli se nejvíce lůžek v Telči a okolí nachází v soukromí, z oslovených ubytovaných účastníků tohoto výzkumu jich nejvíce přebývalo v hotelích.

Graf 20: Ubytování respondentů

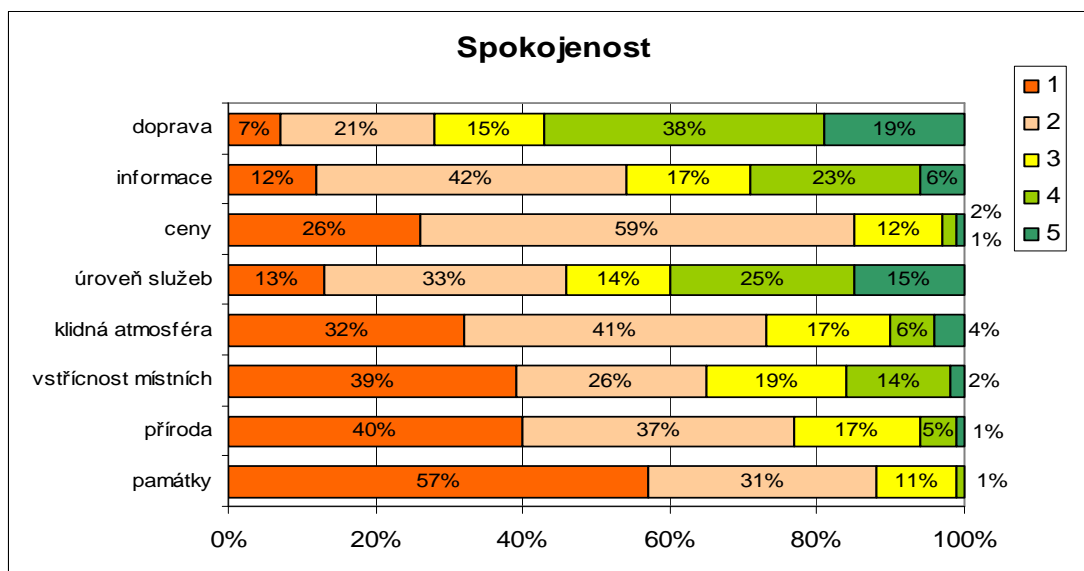
Zdroj: Vlastní šetření

15. otázka: Spokojenost

Respondenti měli ohodnotit známkou jako ve škole, co se jim při pobytu v Telči a jejím okolí líbí nebo nelíbí, s čím jsou spokojeni a s čím naopak nespokojeni. Nejlepší známka byla 1 vyjadřující spokojenost, nejhorší 5.

Nejlepší známky získaly památky (průměrná známka 1,56), příroda (1,9) a také příznivá cenová úroveň (1,93), naopak nejhůře na tom je podle oslovených návštěvníků doprava (průměr 3,41) z hlediska technické úrovně i dostupnosti regionu, množství, kvalita a dostupnost informací o regionu (2,69) a také úroveň služeb (2,96).

Graf 21: Hodnocení Telčska

Zdroj: Vlastní šetření

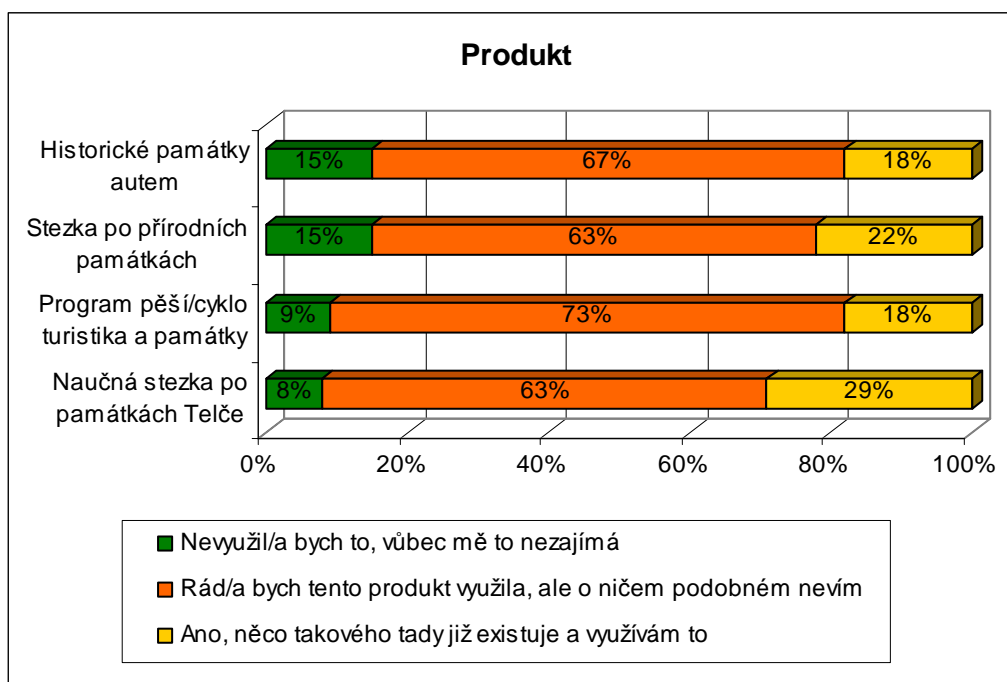
Tyto výsledky jen potvrzují známou skutečnost, že Vysočina – včetně okolí Telče – má primární potenciál turistického ruchu, ale rozvoj cestovního ruchu významně brzdí zaostalá úroveň sekundární turistické vybavenosti.

16. otázka: Produkt

Dotázaní měli rozhodnout, který z následujících produktů by využili, resp. který by je přiměl prodloužit pobyt v Telči a okolí. Každé z navrhovaných variant měli přiřadit jednu z následujících odpovědí – „Nevyužil/a bych to, vůbec mě to nezajímá“ nebo „Rád/a bych tento produkt využila, ale o ničem podobném nevím“ nebo „Ano, něco takového tady již existuje a využívám to“.

Navrhované produkty byly naučná stezka věnující se památkám v Telči, vícedenní program spojující pěší/cyklo turistiku a návštěvu památek, stezka po přírodních památkách v okolí Telče nebo program zaměřený na návštěvu historických památek v okolí s využitím auta nebo busu. Součástí odpovědi byla i možnost, aby respondent sám navrhl nějaký produkt, kterou ovšem nevyužil ani jeden oslovený návštěvník.

Graf 22: Zájem o produkty cestovního ruchu

Zdroj: Vlastní šetření

Z grafu je zřetelně vidět, že zájem o produkty cestovního ruchu mezi osloveným vzorkem návštěvníků je značný, avšak jejich poptávka není uspokojena. Někteří již určité produkty využívají, nicméně tato část je poměrně malá. To může poukazovat na

dva hlavní důvody nebo jejich kombinaci. Prvním důvodem je, že ten jistý produkt již opravdu existuje, ale není natolik atraktivní, aby oslovil větší skupinu turistů. Druhá a možná ještě podstatnější příčina je, že produkt je sice kvalitní, ale podceněny byly ostatní části marketingového mixu, a tak se tento produkt nebo informace o něm nedostaly ke spotřebiteli.

4.9 Marketingový mix nového produktu

Marketingový mix je soubor taktických nástrojů, které lze využít pro získání konkurenční výhody a pro prosazení produktu na trhu.⁶⁵ Základem jsou tzv. „4 P“ – tedy produkt, cena (price), distribuce (place) a marketingová komunikace (promotion). Pro cestovní ruch je tento klasický mix rozšířen o další 4 nástroje a to lidský faktor (people), spolupráce (partnership), nabídka balíku služeb (packaging) a programová specifikace služeb (programming).⁶⁶ Na navrhovaný produkt budou aplikovány pouze základní nástroje marketingového mixu.

4.9.1 Produkt

Produkt cestovního ruchu má proti klasickému výrobku určitá specifika – není hmatatelný, je neskladovatelný, je časově i místně spjat s primární nabídkou, vysoce závisí na lidském faktoru a je zastupitelný. Proto zde snad ještě více než u výrobků platí, že není možné vytvořit jeden universální produkt a snažit se ho nabízet všem. Tento problém řeší segmentace, která umožňuje členění trhu na menší skupiny zákazníků, tzv. tržních segmentů. Tyto segmenty jsou typické vnitřní homogenitou (uvnitř prokazují shodné nebo podobné spotřební chování) a naopak vnější heterogenitou (od jiných skupin je odlišuje některá z vlastností jejich spotřebního chování).⁶⁷

Segmentace se provádí zejména dle demografických nebo sociálních znaků – dle geografické oblasti, podle demografických aspektů (věk, pohlaví), podle sociálně-kulturních znaků (povolání, vzdělání), dle sociologických aspektů (zájmy), dle psychologických vlastností (zvyky, postoje).⁶⁸

⁶⁵ FORET, M., FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*

⁶⁶ HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch*

⁶⁷ KOZEL, R. a kol. *Moderní marketingový výzkum*

⁶⁸ KOZEL, R. a kol. *Moderní marketingový výzkum*

Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že je třeba se zaměřit na segment turistů preferující krátkodobé nebo jednodenní pobyty a snažit se tyto pobyty prodloužit, protože tím se zvýší i pravděpodobnost opakování návštěvy v budoucnu. Většina právě jednodenních turistů připouští, že pokud by zde našla možnosti realizace, délka jejich pobytu by se prodloužila.

Na základě výsledků dotazníkového šetření je navrhovaný produkt primárně určen pro segment se zájmem o pěší a poznávací turistiku, pohybující se individuálně. Věk nebo pohlaví v tomto případě nejsou rozhodující. Jednotlivé alternativy se liší délkou trvání a také délkou pěších úseků.

Cílem navrhovaného produktu je ty turisty, kteří jsou do Telče přilákáni návštěvou zámku a náměstí, udržet v regionu a směřovat je i k návštěvě dalších atraktivit, které jinak leží ve stínu památky UNESCO.

Navrhované programy mohou být zpracovány formou jednoduchého letáčku, který bude obsahovat program trasy, mapku, možnosti stravování na trase, fakultativní odbočky k různým atraktivitám podél trasy, označení náročnosti a délky trasy, atd.

Při tvorbě produktu bylo využito pozoruhodné skutečnosti, že Telč a její okolí nabízí na poměrně malém území možnost potkat se s téměř všemi stavebními slohy.

Románský sloh

Vysoko nad stromy se tyčí zřícenina románského hradu Landštejn patřící mezi nejrozsáhlejší a nejlépe zachované hradní zříceniny v České republice. Hrad byl založen již ve 13. století jako strážní zemský hrad a díky svému rozsahu umožňuje sledovat vývoj fortifikačního systému.

Vstup je zpoplatněn, prohlídka je individuální, informace o hradě jsou k dispozici na několika informačních panelech v interiéru hradu.

Obrázek 1: Hrad Landštejn

Zdroj: archív autorky

Obrázek 2: Vesnice Pfaffenschlag

Zdroj: archív autorky

Necelých 6 km vzdušnou čarou od hradu se nachází archeologické vykopávky středověké vesnice Pfaffenschlag. Vesnice byla osídlena již v 11. století, ale při husitském pádu roku 1423 byla zničena. Její poloha uprostřed nepřístupného lesa zapříčinila, že později nebyla nikdy znovu osídlena. Většina domů v této vesnici byla již

zděná, proto se dochovaly půdorysy domů i zemědělských stavení. Prohlídka pozůstatků zaniklé středověké vesnice Pfaffenschlag je volná bez průvodce, informace o místě jsou zajištěny tabulí.

Gotika

Obrázek 3: Hrad Roštejn

Zdroj: archiv autorky

Původně gotický hrad Roštejn založený ve 14. století jako strážní hrad stojí na vysokém kopci uprostřed hustých lesů. Nyní jej využívá Muzeum Vysočiny, které zde prezentuje expozici věnující se historii hradu, vývoji řemesel na Jihlavsku, zbraním a také přírodě okolních lesů. Výhled do dalekého okolí nabízí 28 m vysoká sedmiboká věž. Prohlídka hradu je s průvodcem a je zpoplatněna.

Uprostřed přírodní rezervace a přírodní zvláštnosti kamenného moře se nachází zřícenina gotického hradu Štamberk. Hrad byl dobyt při husitském tažení roku 1423 a poté opuštěn. Areál je volně přístupný, o původní podobě hradu podává zprávu informační panel.

Renesance

Historické centrum města Telč, které je součástí světového kulturního dědictví UNESCO, představuje unikátní komplex renesančního města a zámku. Prohlídka renesančních domů na náměstí je individuální, návštěva zámeckých expozic je s průvodcem a zpoplatněna.

Obrázek 4: Náměstí Telč

Zdroj: archiv autorky

Obrázek 5: Náměstí Slavonice

Zdroj: www.i.slavonice-mesto.cz

Podobně jako Telč také město Slavonice svým souborem měšťanských domů reprezentuje renesanční styl. Centrum města je kandidátem na zápis do seznamu světového dědictví UNESCO.

Prohlídka je individuální.

Baroko

V Nové Říši se nachází mohutný areál kostela a kláštera. Barokní kostel sv. Petra a Pavla pochází ze 17. století a je mimořádný svou vnitřní freskovou výzdobou J. L. Krackera, unikátem je i vyřezávaná kazatelna. V klášteře je přístupná vzácná barokní knihovna s více než 20 000 svazky a expozice o osobnostech spjatých s Novou Říší. Prohlídka s průvodcem je zpoplatněna.

V Kostelním Vydří se nachází poutní barokní kostel a klášter. Poutní areál a klášterní dvůr jsou volně přístupné.

Obrázek 6: Klášter v Nové Říši

Zdroj: archiv autorky

19. století a empír

Obrázek 7: Zámek v Dačicích

Zdroj: www.zamekdacice.cz

Období empíru je zastoupeno Novým zámekem v Dačicích, počátkem 19. století radikálně empírově přestavěný významným vídeňským stavitelem Riedlem. V budově sídlí Městské muzeum a galerie, která soustřeďuje české výtvarné umění 19. a 20. století.

Také městu Třešť vtisklo 19. století svoji pečeť. Do jeho počátku sahá tradice třešťského betlemářství. Betlémy vyřezávané z lipového dřeva o rozpětí až 7 m jsou součástí expozice Spolku přátel betlémů v Schumpeterově domě. Rovněž v tomto rodném domě významného ekonoma Josepha Aloise Schumpetera sídlí pobočka Muzea Vysočiny.

Obrázek 8: Jeden z betlémů z Třeště

Zdroj: www.trest.cz

Zajímavá je i empírová synagoga, kde je v současnosti umístěna expozice připomínající dějiny Židů v okolí a expozice věnující se spisovateli Kafkovi.

Další zajímavosti po trase

II. linie pohraničního opevnění – v 30. letech 20. století bylo několik objektů opevnění vybudováno v okolí obce Kostelní Myslová, objekty nejsou přístupné
Alej Lipky – stromořadí u Telče dlouhé 1400 m čítající 386 lip a 4 duby

Graselova sluj – seskupení balvanů nedaleko obce Stálkov, podle legendy úkryt lupiče Grasele, který ve zdejší kraji řádl počátkem 19. století, jeho jméno přešlo do běžné řeči jako nadávka „grázl“

Kamenné moře u Štamberka – přírodní atraktivita, pod zříceninou hradu Štamberk vzniklo balvanové kamenné moře

Kostel sv. Jakuba – v kostele v blízkosti zámku v Telči postaveném ve 14. století se zachovaly vzácné gotické fresky

Míchova skála – v masívu Javořice se nachází výrazný skalní komplex obklopený kamenným mořem, umožňuje krásný výhled do okolí

Obec Doupě – v obci se nachází pamětní deska připomínající cesty tamějšího rodáka F.V.Foita napříč africkým kontinentem uskutečněné v letech 1931 a 1947

Ořechov – památník na místě seskoku skupiny parašutistů Out Distance pod vedením A. Opálky, která organizovala atentát na R. Heydricha

Pevnostní areál Slavonice – objekty I. linie pohraničního opevnění zbudované v letech 1937 – 1938, několik objektů je dobově vybaveno a je umožněna prohlídka

Pramen Moravské Dyje – místo, kde pramení nejdůležitější řeka oblasti, je krásně upravené, nabízí možnost příjemného odpočinku na lavičce

Skalní město u Stálkova – přírodní zajímavost, mohutné žulové bloky připomínají věže, hradby a brány skutečného města

Štěpnický rybník v Telči – rozlehlá vodní plocha téměř uprostřed města, dává možnost projížďky na loďkách

Velký pařezitý rybník – rybník založený v 16. století, donedávna používaný jako zdroj pitné vody, vyznačuje se mimořádně čistou vodou, je využíván jako přírodní koupaliště.

Zachariášova lípa – téměř uprostřed parku v Telči stojí torzo mohutné lípy, kterou podle pověsti zasadil Zachariáš z Hradce, původce renesančních úprav Telče v 16. století

4.9.1.1 „Krása staletí“

Pětidenní program spojující pěší a poznávací turistiku

Tato pětidenní exkurze nám každý den představí jeden z hlavních uměleckých slohů minulého tisíciletí, všechny v okolí Telče, a zároveň nás provede krásnou zvlněnou lesnatou krajinou Vysočiny.

Program může být využit v návaznosti na letní hudební festival Prázdniny v Telči, který přiláká do Telče na delší dobu velké množství hlavně mladších návštěvníků, avšak nenabízí hudební vystoupení po celý den. Navrhovaný program je koncipován tak, aby

účastníkům festivalu umožnil efektivní využití času během dne, a zároveň vychází ze skutečnosti, že pozdní odpoledne a večery jsou vyhrazeny koncertům v Telči. Protože Telč lze předpokládat jako místo ubytování, je tak i výchozím a cílovým bodem každého dne.

Náročnost – pro středně zdatné pěší turisty, denní délky 20 – 25 km

Doprava – pro některé delší přesuny je využita vlaková nebo autobusová doprava

1. den – Na románském základě

Autobus nebo vlak Telč – Slavonice, z nádraží pěšky po červené turistické značce okolo I. linie pohraničního opevnění k vesnici Pfaffenschlag (4 km). Prohlídka vykopávek.

Dále po zelené turistické značce (3 km) ke Graselově sluji, odbočit na žlutou značku okolo Skalního města přes obec Stálkov až na zříceninu románského hradu Landštejn (8 km). Prohlídka hradu.

Z hradu po červené značce (3 km) do Starého Města pod Landštejnem, autobus Staré Město – Telč.

Celková délka pěší trasy – 18 km

Možnosti stravování – v obci Stálkov, na hradě Landštejn, ve Starém Městě pod Landštejnem

2. den – Za gotickými hrady

Z Telče alejí Lipky pěšky po zelené turistické značce přes Hostětice do obce Lhotka (6,5 km) kamenným mořem na zříceninu hradu Štamberk (1 km). Prohlídka zříceniny.

Dále po modré značce kolem Velkého pařezitého rybníka (3,5 km) na původně gotický hrad Roštejn (4 km). Prohlídka hradu.

Z hradu po žluté značce přes obec Doupě zpět do Telče (9 km).

Celková délka pěší trasy – 24 km

Možnosti stravování – v obci Hostětice, Lhotka, na hradě Roštejn, v obci Doupě nebo v obci Volevčice

3. den – Renesanční města

Prohlídka historického centra Telče – individuální prohlídka renesančních domů na náměstí, prohlídka zámeckých expozic s průvodcem, návštěva Muzea Vysočiny, výstup na vyhlídkovou věž u kostela sv. Jakuba nebo sv. Ducha.

Zámeckým parkem, po břehu Ulického rybníka. Přes dřevěnou lávku zpět do centra, kolem městského opevnění a brány, procházka po hrázi Staroměstského rybníka až ke kostelu Matky Boží. Dále okolo rybníka, výstup na rozhlednu Oslednice.

Autobus nebo vlak Telč – Slavonice. Prohlídka slavonického renesančního náměstí, vyhlídka z ochozu kostelní věže. Autobus nebo vlak Slavonice – Telč.

Celková délka pěší trasy – cca 6,5 km

Možnosti stravování – v Telči nebo Slavonicích

4. den – Barokní kláštery

Pěšky z Telče po červené značce tzv. Březinovou cestou do Nové Říše (11 km), prohlídka barokního premonstrátského kláštera.

Autobus Nová Říše – Dačice. Z nádraží pěšky silnicí III. třídy do Kostelního Vydří (3,5 km). Prohlídka poutního areálu.

Po asfaltové komunikaci do Prostředního Vydří (1,5 km), polní cestou do Zadního Vydří (1,5 km) a přes Kostelní Myslovou (2 km) zpět do Telče (5 km).

Celková délka pěší trasy – 24,5 km

Možnosti stravování – v Nové Říši, Dačicích, Kostelním Vydří

5. den – 19. století a empír

Z Telče pěšky po zelené turistické stezce do Dačic (10 km). Prohlídka dačického Nového zámku, Městského muzea a galerie, zastávka u pomníku kostky cukru.

Vlak Dačice – Třešť. Návštěva Schumpeterova domu, prohlídka expozice betlémů, empírová synagoga.

Z Třeště pěšky silnicí III. třídy směrem na obec Stajiště, ale po 3 km odbočit doprava. Zastávka u pramene Dyje. Dále přes obce Panenská Rozsívka (2 km), Sedlejev (3 km) a Mysliboř (2 km) do Telče (3,5 km)

Celková délka trasy – 23,5 km

Možnosti stravování – v Dačicích, v Třešti

4.9.1.2 „Křížem krázem“

Pětidenní program spojující pěší a poznávací turistiku, využívající dopravu autem

Spojením poznávání kulturně-historických a přírodních atraktivit a rekreační pěší turistiky malebnou krajinou Vysočiny vznikl tento program, který umožní poznat Telč a její okolí v pěti dnech opravdu „křížem krázem“.

Jak zjistilo dotazníkové šetření, 73 % návštěvníků přijíždí autem, proto také s využitím auta je počítáno pro překonání delších úseků cesty. Ubytování je předpokládáno v kdekoliv v regionu.

Náročnost – pro rekreační pěší turisty, denní délka trasy nepřekračuje 20 km

1. den

Autem do Starého Města pod Landštejnem. Pěšky po červené na hrad Landštejn (3 km). Prohlídka hradu. Zpět přes hráz vodní nádrže Landštejn do Starého Města (3,5 km).

Autem do Slavonic, prohlídka města Slavonic (cca 1 km), vyhlídka z ochozu kostelní věže. Pěšky po červené značce kolem areálu pevnostního opevnění až k zbytkům vesnice Pfaffenschlag (4 km). Prohlídka zbytků vesnice. Zpět po asfaltové komunikaci, ale stále lesem, do Slavonic (4 km). Ubytování a nocleh v regionu.

Celková délka pěší trasy – 15,5 km

Možnosti stravování – ve Starém Městě, na hradě Landštejn, ve Slavonicích

2. den

Autem do Dačic, prohlídka Nového zámku, expozice Muzea a galerie, zastávka u pomníku kostky cukru. Pěšky silnicí III. třídy do Kostelního Vydří (3,5 km). Prohlídka poutního areálu. Autobus Kostelní Vydří – Dačice.

Autem do Telče, autobus Telč – Nová Říše. Prohlídka barokního kláštera. Pěšky po červené značce do Telče (11 km).

Celková délka pěší trasy – 14,5 km

Možnosti stravování – v Dačicích, Kostelním Vydří, Telči, Nové Říši

3. den

Autem do Lhotky. Pěšky neznačenou polní cestou k rybníku Horní Mrzatec (1,5 km) a dál až na vrchol Českomoravské vrchoviny Javořici (3 km). Po zelené značce k odbočce na Míchovu skálu (2 km). Výhled ze skalního komplexu Míchovy skály.

Pokračovat po zelené značce k Velkému pařezitému rybníku (1,5 km). Možnost koupání. Od rozcestníku po modré značce lesem k zřícenině hradu Štamberk (3,5 km) a kamennému moři. Od hradu po zelené do Lhotky (1 km).

Celková délka pěší trasy – 12,5 km

Možnosti stravování – ve Lhotce

4. den

Autem do obce Růžená. Pěšky po žluté značce na hrad Roštejn (2 km). Prohlídka hradu. Po modré značce 3 km lesní cestou. Při napojení na silnici III. třídy odbočíme po této silnici doleva do obce Růžená (1 km).

Autem do Třeště. Návštěva Schumpeterova domu, prohlídka expozice Muzea a Spolku přátel betlémů. Prohlídka expozice v synagoze v Třešti.

Pěšky silnicí III. třídy směrem na obec Stajiště, po 3 km odbočit doprava k pramenu Dyje. Zpět do Třeště stejnou cestou.

Celková délka pěší trasy – 12 km

Možnosti stravování – v Třešti, na hradě Roštejn

5. den

Autem do Telče, prohlídka historického centra Telče, prohlídka zámeckých expozic s průvodcem, návštěva Muzea Vysočiny, výstup na vyhlídkovou věž u kostela sv. Jakuba, přes zámecký park na hráz a pak po břehu Štěpnického rybníka (celkem asi 2 km). Autem na vrch Oslednice. Výstup na rozhlednu.

Autem do obce Urbanov. Pěšky místní komunikací do obce Ořechov (2 km) k pomníku A. Opálky a parašutistické skupiny Out Distance, lesní cestou do Žatce (2 km) a zpět do Urbanova (1 km).

Celková délka pěší trasy – 7 km

Možnosti stravování – v Telči

4.9.1.3 „Po stopách husitů“

Víkendový program spojující pěší a poznávací turistiku

Období husitských bojů a zejména vojenské tažení Jana Hvězdy z Vícemilic značně zasáhlo do vývoje zdejšího kraje. Zmíněný husitský velitel v roce 1423 nejprve obléhal Jihlavu, která ale díky mohutným hradbám odolala. Pak se vydal směrem na Telč. Hrad Roštejn také úspěšně vzdoroval, ale jeho předhradí padlo. Hrad Štamberk byl zcela zpuštěn a od té doby neobnoven. Nakonec se Jan Hvězda dostal až k Telči, kterou částečně vypálil. (Což bylo vlastně pro Telč štěstí, protože se tak otevřel prostor k budoucím renesančním stavebním úpravám.)

Z dotazníků plyne, že více než tři čtvrtiny dotázaných plánují svůj pobyt do délky tří dnů. Tento program tedy opět kombinuje nejžádanější aktivity, tj. pěší a poznávací turistika, ale v kratší variantě vhodné i pro využití prodlouženého víkendu. Z toho důvodu je také počítáno pouze s odpoledními hodinami v pátek a dopoledními hodinami v neděli, protože páteční dopoledne a nedělní odpoledne je předpokládán návštěvníkův příjezd a odjezd.

Náročnost – pro středně zdatné pěší turisty, denní délky 20 – 25 km

Doprava – pro příjezd a odjezd z Telče se předpokládá využití jiné než pěší dopravy

Pátek

Příjezd přes Jihlavu – prohlídka katakomb, které v období husitských bojů sloužily jako úkryt a zásobárna potravin, značná část byla právě v tomto období postavena.

Ubytování a nocleh v Telči.

Sobota

Pěšky z Telče po žluté značce přes obec Doupě na hrad Roštejn (9 km). Prohlídka hradu.

Dále po modré značce okolo Malého a Velkého pařezitého rybníku ke zřícenině hradu Štamberk (7,5 km). Prohlídka zříceniny.

Po zelené značce přes obce Lhotka a Hostětice, alejí Lipky zpět do Telče (7,5 km). Nocleh v Telči.

Celková délka pěší trasy – 24 km

Možnosti stravování – v obcích Volevčice, Doupě, na hradě Roštejn, v obcích Lhotka nebo Hostětice

Neděle

Prohlídka historického centra Telče – prohlídka města totožná s programem „Krása staletí“ – asi 5 km.

Odjezd z Telče.

Celková délka pěší trasy – cca 5 km

Možnosti stravování – v Telči

4.9.1.4 „Od severu k jihu“

Víkendový program spojující pěší a poznávací turistiku, využívající dopravu autem

Tento program nabízí během jednoho víkendu možnost poznat nejzajímavější atraktivitu nacházející se na území Telčska.

Program opět vznikl v reakci na výsledky zpracovaného dotazníkového šetření, a opět tedy propojuje poznávání památek a pěší turistiku jako formu aktivního odpočinku v přírodě. Reflektuje také fakt, že většina návštěvníků Telče a okolí zde hodlá trávit jen 2 až 3 dny a že 73 % z nich přijíždí autem. S využitím auta pro překonání některých delších vzdáleností uvažuje i tento program.

Ubytování je předpokládáno v regionu, nicméně právě vzhledem k použití auta jsou omezení minimální.

Program je rozvržen jako víkendový, z již zmíněných důvodů je proto plánován program, jen v pátek odpoledne a v neděli dopoledne.

Náročnost – pro rekreační pěší turisty, denní délka trasy nepřekračuje 20 km

Pátek

Příjezd do Třeště. Návštěva Schumpeterova domu, prohlídka expozice muzea a Spolku přátel betlémů. Prohlídka expozice v synagoze v Třešti.

Pěšky silnicí III. třídy směrem na obec Stajiště, po 3 km odbočit doprava k pramenu Dyje. Zpět do Třeště stejnou cestou. Ubytování a nocleh v regionu.

Celková délka pěší trasy – 6 km

Sobota

Autem na hrad Roštejn, prohlídka hradu a krátká procházka přílehlou oborou.

Autem do Telče, prohlídka města Telče totožná s programem „Křížem krážem“ (asi 2 km).

Bus Telč – Nová Říše, prohlídka kláštera v Nové Říši, pěšky po červené turistické stezce do Telče (11 km). Ubytování a nocleh v regionu.

Celková délka pěší trasy – 13 km

Neděle

Autem do Dačic, prohlídka Nového zámku, expozice Muzea a galerie, zastávka u pomníku kostky cukru.

Autem do Slavonic, prohlídka města Slavonic, vyhlídka z ochozu kostelní věže. Pěšky po silnici III. třídy směrem na obec Stálkov až k zbytkům vesnice Pfaffenschlag (4 km). Prohlídka zbytků vesnice. Po červené značce kolem pevnostního opevnění do Slavonic (4 km). Odjezd.

Celková délka pěší trasy – 8 km

4.9.2 Cena

Cena, zejména v našich ekonomických podmínkách, je důležitým nástrojem komunikace se zákazníkem.⁶⁹ Pomocí cen také lze do určité míry ovlivňovat sezónní výkyvy přílivu turistů, např. pokud mimo sezónu bude nabízena speciální sleva.

Možností je nabídnout návštěvníkovi, pokud navštíví všechny cíle v rámci zvoleného produktu, určitou slevu na vstupném.

Další alternativou je vložit veškeré placené služby zahrnuté v navrženém programu dohromady a utvořit balíček za jednotnou cenu. Návštěvník si pak zakoupí v TIC produkt, který zahrnuje vstupy do objektů a jejich prohlídku, dopravní služby, poukaz na stravování ve vybraném zařízení na trase, popř. další služby.

⁶⁹ FORET, M., FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*

Nezbytná podmínka je vzájemná spolupráce turistického informačního centra s ostatními centry a s jednotlivými subjekty cestovního ruchu.

4.9.3 Distribuce

Distribuce nebo také umístění, značí způsob, jakým se produkt dostane na trh a k zákazníkovi. V tištěné formě by produkt měl být nabízen přímo v turistickém informačním centru v Telči, popř. i v dalších informačních centrech v okolí, odkud by mohli být turisté směřováni, například v Třešti, Jihlavě, Jindřichově Hradci, Slavonicích. Dále by tištěné materiály měly být umístěny na pokladnách v historických objektech v oblasti, které jsou součástí programu.

Rozhodně se nesmí zapomenout ani na nabídku prostřednictvím internetových stránek, kdy by program měl být presentován přímo na stránkách TIC a odkazy umístěny také na stránky ubytovatelů, do vyhledávačů nebo na stránky jednotlivých památek.

4.9.4 Marketingová komunikace

Při volbě komunikačního mixu, jak se také marketingová komunikace nazývá, je nutno vycházet se specifik nabízeného produktu. V podstatě existuje šest hlavních nástrojů – reklama, podpora prodeje, public relations a osobní prodej,⁷⁰ ne všechny ale lze vždy využít.

Navrhované produkty mohou být také nabízeny v návaznosti na konání některých jiných akcí. Přímo se nabízí propojení s hudebním festivalem Prázdniny v Telči, který každoročně přiláká velké množství lidí. Účastník festivalu přes den, kdy hudební program není, efektivně využije čas poznáváním a turistikou a večer může patřit hudbě. Další vhodné propojení lze spatřit s tradiční akcí Parní léto, kdy po tři letní víkendy jezdí na trase Kostelec – Telč – Slavonice vlak tažený parní lokomotivou. V tomto případě namísto tradiční dopravy turista využije parní vlak.

Motivací zejména pro hravé návštěvníky může být sbírání razítek nebo nálepek v každém v produktu uvedeném cíli, na závěr víkendu či pobytu předloží kompletní sadu razítek a obdrží diplom nebo malý dárek.

⁷⁰ HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch*

5 Závěr

O cestovním ruchu se hovoří jako o fenoménu naší doby a dynamicky se rozvíjejícím celosvětově důležitém průmyslovém odvětví. Jeho význam pro region spočívá nejen v přímých příjmech z cestovního ruchu, ale zejména v jeho multiplikačních efektech.

Na cestovní ruch je možno pohlížet jako na systém skládající se z objektu a subjektu cestovního ruchu a jejich vzájemných vazeb. Objekt cestovního ruchu stojí na straně nabídky, kterou lze dále členit na primární a sekundární. Primární nabídka představuje vhodný kulturní a přírodní potenciál, který vyvolává zájem, zatímco sekundární nabídka zajišťuje takové služby, které umožňují tento primární potenciál využívat.

Analýza primární a sekundární nabídky potvrdila, že Telč a její okolí má sice bohatou nabídku kulturně-historických i přírodních atraktivit, ale jejich turistické využívání je značně omezeno nabídkou služeb, které jsou pro cestovní ruch nezbytné, zejména nízkou kvalitou i kvantitou ubytování a také dopravní infrastrukturou.

Další bariéra v jejich využití spočívá v nízkém povědomí mezi turisty a tyto atraktivity leží ve stínu města a zámku Telč. Tato památka UNESCO by sice měla zůstat hlavním lákadlem, nicméně dobré by bylo směřovat turisty i k ostatním atraktivitám, které zcela jistě stojí za návštěvu.

Subjekt cestovního ruchu, tedy turista, zastupuje stranu poptávky. Skladba turistů a jejich cíle byly zkoumány dotazníkovým šetřením. Věková struktura odpovídá celkové struktuře populace, převažuje střední a vyšší vzdělání, drtivá většina účastníků výzkumu přijela do Telče individuálně za použití auta. V souladu s celosvětovým trendem převažuje jednodenní nebo krátká doba pobytu. Nicméně čím více stoupá počet opakování návštěvy, tím se prodlužuje i doba pobytu a roste pravděpodobnost další návštěvy v budoucnu. Nejčastější aktivitou je návštěva památek a pěší nebo cykloturistika. Jen poměrně málo návštěvníků označuje jako zdroj informací TIC a také jen necelá polovina dotázaných TIC Telč během pobytu v Telči a okolí využila. Alarmující je, že jako hlavní důvod, proč tomu tak je, účastníci výzkumu udávají, že o něm prostě neví. Návštěvnost TIC by tedy bylo možno zvýšit např. umístěním informačních směrových tabulí na centrálním parkovišti nebo na autobusovém či vlakovém nádraží.

Z výzkumu také vyplývá, že zájem o produkty cestovního ruchu je značný, ale poptávka zatím není uspokojena.

Nově navrhovaný produkt je určen pro turisty preferující pěší a poznávací turistiku, což jsou dle provedeného výzkumu aktivity, které zde provozuje nejvyšší procento příchozích návštěvníků. Produkt má za cíl ukázat návštěvníkům i další atraktivity, tím dosáhnout prodloužení délky pobytu v regionu, a tak zvýšit pravděpodobnost další návštěvy v budoucnu. Produkt byl vytvořen ve více alternativách lišících se podle tématu, délky pobytu a podle náročnosti a délky pěších úseků. Předpokládá se další rozpracování jednotlivých tras do formy jednoduchého letáku, který bude nabízen turistickými centry v oblasti a také presentován na www stránkách provozovaných turistickým centrem v Telči.

6 Summary

Tourism is a phenomenon our time and the one of the most important worldwide industry. Its importance for region consists not only in direct income from visitors, but mostly in its multiplier effects.

The tourism is system that compacts of on object and a subject. The object of tourism represents supply. This supply can be divided into primary and secondary supply. Primary supply means cultural and natural potential that prejudices in favour of visitors. Secondary supply marks various services, that enable make the best of this primary potential. Tourism subject means demand, i.e. visitors.

Telčsko is area in Bohemian and Moravian highlands in the neighbourhood of the town Telč.

The primary and the secondary supply analysis testifies Telč and its neighbourhood has rich supply of cultural, historical and natural tourist attractions, but its making the best is limited by tourist infrastructure especially accommodation and transportation.

Other problem is in a low tourists' knowledge, because these attractions lie in a shade of the historical centre of the town Telč.

Structure of tourists and theirs destinations were explored by questionnaires. Ages of tourists stand with age structure of the world. The overwhelm majority of tourists comes to Telč individually by car. One, two or three-day stays dominate in time with global drift. Walking-tour and sight-seeing are the most frequent activity.

Only less than 50 % tourists use Tourist board in Telč. The reason is very relevant – not knowing about tourist board's existence.

From this research we also know, that interesting in tourism product is good, but the demand is not fill.

The new product is intended for tourists preferring sight-seeing and walking. The point is in presenting other attractions, stay on in the region and increase probability of next visit.

The product was created in the more variants – they differ in theme, number of days, and length.

7 Seznam literatury

1. CILA, R., SMUTNÝ, B. *100 let místní dráhy Kostelec – Třešť – Telč 1898 – 1998*. 1. vydání. Telč: MSVSP ČSD uzlová pobočka Telč, 1998
2. ČECH, J. *Malá encyklopedie cestovního ruchu*. 1. vydání. Praha: Idea servis, 1998. ISBN 80-85970-19-8
3. DIBELKOVÁ, I. *Poutní místa na Moravě, ve Slezsku*. 1. vydání. Praha: Olympia, 2005. ISBN 80-7033-844-X
4. DROBNÁ, D., MORÁVKOVÁ, E. *Cestovní ruch*. 1. vydání. Praha: Fortuna, 2004. ISBN 80-7168-901-7
5. FORET, M., FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vydání. Praha: Grada, 2001. ISBN 80-247-0207-X
6. HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch*. 1. vydání. Praha: Fortuna, 2006. ISBN 80-7168-948-3
7. JAROŠ, Z., VANÍČKOVÁ, Z., VANÍČEK, K. *Hrad Roštejn: průvodce*. 1. vydání. Jihlava: Muzeum Vysočiny, 2003
8. KOLEKTIV. *Prameny řek: Prameny, prameniště, horní toky*. 1. vydání. Praha: Olympia, 2005. ISBN 80-7033-872-5
9. KOTLER, P. *Marketing a management*. 10. rozšířené vydání. Praha: Grada, 2001. ISBN 80-247-0016-6
10. KOZEL, R. a kol. *Moderní marketingový výzkum*. 1. vydání. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-0966-X
11. KRÍŽOVÁ, K., KULICH, J. *Telč: zámek a město*. 1. vydání. Telč: VEGA-L, 1998. ISBN 80-85627-81-7
12. MALÁ, V. a kol. *Základy cestovního ruchu*. 1. vydání. Praha: Oeconomica, 2002. ISBN 80-245-0439-1
13. ORIEŠKA, J. *Technika služeb cestovního ruchu*. 1. vydání. Praha: Idea servis, 1999. ISBN 80-85970-27-9
14. PERGLER, J. *Kraj Vysočina*. 1. vydání. Praha: Kartografie Praha, 2004. ISBN 80-7011-735-4
15. PODHORSKÝ, M. *Jižní Čechy*. 3. vydání. Praha: Freytag & Berndt, 2003. ISBN 80-86236-43-9
16. PODHORSKÝ, M. *Kraj Vysočina*. 1. vydání. Praha: Freytag & Berndt, 2003. ISBN 80-7316-075-7

17. SÁBLÍK, J. *Českomoravská vrchovina*. 1. uprav. vydání. Praha: Freytag & Berndt, 2003. ISBN 80-7316-034-X
18. STŘÍBRNÁ, M. *Venkovská turistika a agroturistika*. 1. vydání. Praha: Fortuna, 2005. ISBN 80-86726-14-2
19. ŠTĚPÁNEK, V., KOPAČKA, L., ŠÍP, J. *Geografie cestovního ruchu*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0172-9
20. *Telčsko: soubor turistických map 1: 50 000*. 1. vydání. Praha: Trasa, 2001. ISBN 80-85999-94-3
21. ZELENKA, J. a kol. *Metodický a faktografický průvodce cestovním ruchem*. Hradec Králové: Gaudeamus, 1995. ISBN 80-7041-256-8
22. ZELENKA, J., CHYLÍKOVÁ, I., NUNVÁŘ, L. *Informační a komunikační technologie v cestovním ruchu*. 1. vydání. Hradec Králové: Gaudeamus, 2002. ISBN 80-7041-473-1
23. ZELENKA, J., JONÁŠ, R., ČERVINKA, M. *Informatika v cestovním ruchu*. 1. vydání. Hradec Králové: Gaudeamus, 1996. ISBN 80-7041-649-1

7.1 Použité www stránky

1. www.czso.cz, 30.1.2007
2. www.i.slavonice-mesto.cz, 1.2.2007
3. www.jihlava.czso.cz, 25.2.2007
4. www.kr-vysocina.cz, 30.1.2007
5. www.pmo.cz, 5.11.2006
6. www.prazdninyvtelci.cz, 25.2.2007
7. www.telc.balon.cz, 25.2.2007
8. www.telc.eu, 21.2.2007
9. www.telc-etc.cz, 21.2.2007
10. www.trest.cz, 10.4.2007
11. www.zamekdacice.cz, 10.4.2007

8 Seznamy

8.1 Seznam grafů

Graf 1: Struktura respondentů dle pohlaví a věku	45
Graf 2: Vzdělání respondentů	45
Graf 3: Struktura respondentů dle pohlaví a vzdělání	46
Graf 4: Struktura respondentů dle věku a vzdělání.....	46
Graf 5: Zdrojová oblast návštěvníků	47
Graf 6: Použitý dopravní prostředek.....	48
Graf 7: Délka pobytu	49
Graf 8: Opakování návštěvy	50
Graf 9: Opakování návštěvy v budoucnu	50
Graf 10: Vztah délky pobytu a opakování návštěvy.....	51
Graf 11: Aktivity.....	52
Graf 12: Cíle v Telči	52
Graf 13: Cíle v okolí	53
Graf 14: Zdroj informací.....	53
Graf 15: Využívané služby v TIC.....	54
Graf 16: Chybějící služby TIC.....	55
Graf 17: Důvody nepoužívání TIC	55
Graf 18: Hodnocení úrovně služeb TIC.....	56
Graf 19: Hodnocení úrovně služeb těmi, kteří TIC využívají	56
Graf 20: Ubytování respondentů.....	57
Graf 21: Hodnocení Telčska	57
Graf 22: Zájem o produkty cestovního ruchu	58

8.2 Seznam obrázků

Obrázek 1: Hrad Landštejn	60
Obrázek 2: Vesnice Pfaffenschlag.....	60
Obrázek 3: Hrad Roštejn.....	61
Obrázek 4: Náměstí Telč	61
Obrázek 5: Náměstí Slavonice.....	61
Obrázek 6: Klášter v Nové Říši	62

Obrázek 7: Zámek v Dačicích	62
Obrázek 8: Jeden z betlémů z Třeště	62

8.3 Seznam zkratk

CR.....	cestovní ruch
TIC	turistické informační centrum

Přílohy

1. Turistické regiony České republiky
2. Poloha Telče v České republice
3. Mapa Telčska měřítko 1: 160 000
4. Mapa města Telč 1:9 500
5. Městská památková rezervace Telč
6. Návštěvnost Turistického informačního centra v Telči za rok 2006
7. Otevírací doba v turistickém informačním centru v Telči
8. Srovnání klimatických podmínek
9. Další přírodní atraktivity Telčska
10. Historie Telče
11. Telčské kostely
12. Otevírací doba a vstupné vybraných památek
13. Město Jihlava
14. Dotazník pro návštěvníky Telče

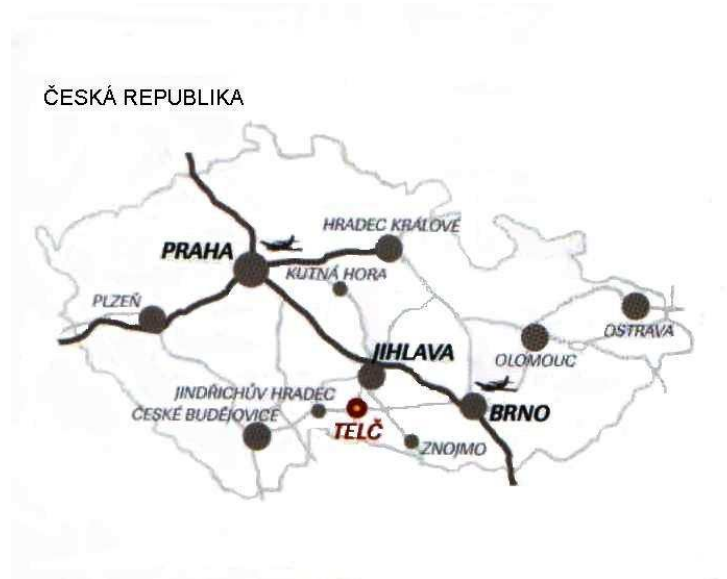
1. Turistické regiony České republiky

- 1. Praha
- 2. Okolí Prahy
- 3. Jižní Čechy
- 4. Šumava
- 5. Plzeňsko
- 6. Západočeské lázně
- 7. Severozápadní Čechy
- 8. Český sever
- 9. Český ráj
- 10. Východní Čechy
- 11. Vysočina**
- 12. Jižní Morava
- 13. Střední Morava
- 14. Severní Morava a Slezsko
- 15. Krkonoše

Zdroj: Česká centrála cestovního ruchu

2. Poloha Telče v České Republice

Zdroj: TIC v Telči

3. Mapa Telčska 1: 160 000

Zdroj: Kraj Vysočina, SHOCart, 2005

4. Mapa města Telč 1: 9 500

Zdroj: TIC v Telči

5. Městská památková rezervace Telč

id č:1970010 Název rozhodnutí: rok:1970 Obsah:7419/70

Název rozhodnutí:Výnos MK ČSR čj. 7.419/70-II/2 ze dne 27.4.1970 o prohlášení historického jádra města Telče za památkovou rezervaci.

Telč - nazývaná "Moravské Benátky" je skutečnou perlou jihomoravského regionu. Starověká královská vodní pevnost byla založena ve 13. století na křižovatce frekventovaných obchodních cest. K nejvýznamnějším památkám náleží vedle impozantního renesančního zámku s anglickým parkem především náměstí s unikátním nenarušeným komplexem historických domů v renesančním a barokním stylu. V dnešním kulturním životě hraje významnou roli výtvarné umění a hudba. Koná se zde celá řada hudebních pořadů (Prázdniny v Telči). Do Telče je možno dojet odbočením z dálnice Praha - Brno - Vídeň.

Číslo rejstříku uz Název okresu Sídlní útvar Část obce čp. Památka

ulice,nám./umístění č.or. HZ

20895 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Štěpnice čp.10 měšťanský dům vrchnostenský Slavatovská M

28386 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Štěpnice čp.123 měšťanský dům - vdovské sídlo se skleníkem Slavatovská M

23246 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město kostel Jména Ježíš nám. Míru M

31867 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město kostel sv. Ducha Palackého M

44783 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město boží muka Hradecká M

27346 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město socha sv. Anděla Strážce Na hrázi M

25153 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město socha sv. Jana Nepomuckého Na hrázi M

22348 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město socha sv. Prokopa Na baště M

37868 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město sloup se sochou P. Marie nám. Míru M

16080 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město kašna Dolní nám. Míru M

19647 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město kašna Horní nám. Míru M

20753 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město silniční most I. při ul. Na můstku M

26294 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město silniční most II. Palackého M

15430 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.1 zámek nám. Zachariáše z Hradce M

42167 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.2 kolej jezuitská nám. Zachariáše z Hradce M

29202 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.3 jiná škola nám. Zachariáše z Hradce M

14493 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.4 děkanství nám. Zachariáše z Hradce M

21971 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.5 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M

32250 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.6 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M

35277 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.7 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M

32631 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.8 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M

13983 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.9 měšťanský dům nám. Zachariáše

z Hradce M

26284 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.10 radnice nám. Zachariáše z Hradce M

17008 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.11 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M

25053 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.12 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M

15650 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.13 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M

39921 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.14 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M

30801 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.15 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M

30439 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.16 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M

45888 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.17 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M

21992 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.18 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M

22748 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.19 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M

27700 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.20 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M

21802 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.21 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M

37494 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.22 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M

45924 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.24 měšťanský dům Palackého M

18684 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.25 měšťanský dům Palackého M

25224 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.26 měšťanský dům Palackého M

36804 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.28 měšťanský dům Palackého M

16699 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.29 měšťanský dům Palackého M

28933 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.30 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M

20447 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.31 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M

21953 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.32 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M

25873 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.34 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M

31691 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.37 měšťanský dům Na můstku M

47029 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.39 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M

13012 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.40 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M

35029 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.41 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M

33541 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.42 měšťanský dům nám. Zachariáše z Hradce M

44784 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.43 měšťanský dům nám.

Zachariáše z Hradce M
40708 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.44 měšťanský dům nám.
Zachariáše z Hradce M
37693 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.45 měšťanský dům nám.
Zachariáše z Hradce M
19685 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.46 měšťanský dům nám.
Zachariáše z Hradce M
30117 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.47 jiná škola nám. Zachariáše z
Hradce M
37139 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.48 měšťanský dům nám.
Zachariáše z Hradce M
30214 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.49 měšťanský dům nám.
Zachariáše z Hradce M
38064 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.50 měšťanský dům nám.
Zachariáše z Hradce M
30070 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.51 měšťanský dům nám.
Zachariáše z Hradce M
37558 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.52 měšťanský dům nám.
Zachariáše z Hradce M
15451 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.53 měšťanský dům nám.
Zachariáše z Hradce M
37910 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.54 měšťanský dům nám.
Zachariáše z Hradce M
35198 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.55 měšťanský dům nám.
Zachariáše z Hradce M
18534 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.56 měšťanský dům nám.
Zachariáše z Hradce M
46019 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.57 měšťanský dům nám.
Zachariáše z Hradce M
31269 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.58 měšťanský dům nám.
Zachariáše z Hradce M
18270 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.59 měšťanský dům nám.
Zachariáše z Hradce M
37296 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.60 měšťanský dům nám.
Zachariáše z Hradce M
45290 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.61 měšťanský dům nám.
Zachariáše z Hradce M
32467 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.62 měšťanský dům nám.
Zachariáše z Hradce M
15420 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.63 měšťanský dům nám.
Zachariáše z Hradce M
45042 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.64 měšťanský dům nám.
Zachariáše z Hradce M
17738 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.65 měšťanský dům nám.
Zachariáše z Hradce M
40300 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.66 měšťanský dům nám.
Zachariáše z Hradce M
32813 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.67 měšťanský dům nám.
Zachariáše z Hradce M
31753 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.68 měšťanský dům nám.

Zachariáše z Hradce M
16791 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.70 měšťanský dům nám.
Zachariáše z Hradce M
24465 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.71 sýpka nám. Zachariáše z
Hradce M
46883 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.72 kostel sv. Jakuba nám. J.
Krypty M
14409 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.74 měšťanský dům nám. J. Krypty
M
17313 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.75 měšťanský dům Semenářská M
39598 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.91 měšťanský dům Hradební M
36394 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.102 vodní mlýn Na baště M
24688 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.114 městské opevnění s Dolní -
Velkou bránou Palackého M
38152 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.115 měšťanský dům Palackého M
42204 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.116 měšťanský dům Palackého M
19081 / 7-5249 S Jihlava Telč Telč-Vnitřní Město čp.120 měšťanský dům Semenářská
M

Zdroj: Městský úřad Telč

6. Návštěvnost Turistického informačního centra v Telči za rok 2006

Měsíc	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	
den													
1.	Z	87	76	Z	112	102	144	720	213	218	78	53	
2.	215	61	49	Z	169	97	353	752	208	204	83	Z	
3.	48	98	55	98	158	91	243	825	158	225	108	Z	
4.	121	Z	Z	56	159	124	220	885	193	252	29	70	
5.	113	Z	Z	90	108	149	102	573	280	158	Z	48	
6.	139	97	63	50	168	133	286	670	560	201	32	43	
7.	Z	44	48	260	103	188	490	925	220	137	162	55	
8.	Z	101	58	Z	97	190	545	870	256	160	61	58	
9.	194	75	63	Z	98	118	417	730	283	230	61	Z	
10.	70	59	63	57	131	105	350	816	172	180	58	Z	
11.	133	Z	Z	93	149	133	558	708	173	111	Z	58	
12.	74	Z	Z	107	87	155	350	820	163	169	Z	53	
13.	83	43	71	77	110	187	417	795	212	134	78	83	
14.	Z	57	67	98	49	232	510	625	200	112	73	49	
15.	Z	66	113	152	101	250	705	714	310	112	79	65	
16.	124	58	82	71	65	275	576	554	334	148	68	Z	
17.	128	93	53	94	169	200	405	520	343	58	Z	Z	
18.	141	Z	Z	149	82	210	426	460	270	89	Z	95	
19.	94	Z	Z	78	97	101	302	585	337	95	Z	60	
20.	58	105	72	98	114	191	435	640	324	109	59	100	
21.	Z	53	71	134	68	215	515	580	353	128	53	68	
22.	Z	77	79	93	104	267	340	639	343	63	67	43	
23.	108	71	56	75	105	174	368	535	319	113	74	Z	
24.	79	52	54	58	138	158	593	422	173	140	68	Z	
25.	133	Z	Z	93	135	171	590	555	203	108	Z	6	
26.	68	Z	Z	81	153	165	280	492	266	102	Z	10	
27.	77	78	63	52	170	180	515	270	279	110	63	136	
28.	Z	48	38	76	45	217	730	410	174	68	I	130	
29.	Z	-	50	94	102	180	603	235	246	69	I	175	
30.	62	-	68	125	107	145	670	240	391	78	I	Z	
31.	86	-	48	-	113	-	811	325	-	43	-	Z	
Celkem	2348	1423	1460	2509	3566	5103	13849	18890	7956	4124	1354	1458	62582

z – zavřeno

i – inventura

Zdroj: TIC v Telči

7. Otevírací doba v Turistickém informačním centru v Telči

Otevírací doba v Informačním středisku	
Duben (od Velikonoc)	Po – Pá 8.00 – 12.00, 13.00 – 17.00 hod. So, Ne 10.00 – 12.00, 13.00 – 16.00 hod.
Květen a září	Po – Pá 8.00 – 12.00, 13.00 – 17.00 hod. So, Ne 10.00 – 12.00, 13.00 – 17.00 hod
Červen – srpen	Po – Pá 8.00 – 18.00 hod. So, Ne 10.00 – 18.00 hod.
Říjen	Po – Pá 8.00 – 12.00, 13.00 – 17.00 hod. So, Ne 10.00 – 12.00, 13.00 – 16.00 hod.
Listopad – duben	Po, St 8.00 – 12.00, 13.00 – 17.00 hod. Út, Čt 8.00 – 12.00, 13.00 – 16.00 hod. Pá 8.00 – 12.00, 13.00 – 15.00 hod.

Zdroj: TIC v Telči

8. Srovnání klimatických podmínek

	Telč (stanice Kostelní Myslová)	Praha (stanice Klementinum)
Průměrný počet dnů se sněhovou pokrývkou	71,7	32,7
Průměrná roční teplota	6,9 °C	9,7 °C
Průměrný počet mrazových dnů	141,3	75,0
Průměrný počet letních dnů	35,4	47,4

Zdroj: Český meteorologický ústav

9. Další přírodní atraktivity Telčska⁷¹

Vrch Velký Špičák

Nedaleko na severovýchod od Třeště se do nadmořské výšky 734 m rozkládá národní přírodní rezervace Velký Špičák o rozloze 45,95 ha vyhlášena v roce 1964. Předmětem ochrany je rozsáhlý porost přirozeného smíšeného lesa s výskytem buku, jasanu, lípy, jilmu, dubu letního a habru obecného, který se v této výšce (až 679 m n. m.) jinde neobjevuje. Zajímavé je i druhově bohaté bylinné zastoupení – např. měsíčnice vytrvalá, sněženka podsněžník, kyčelnice devítilistá, česnek medvědí, aj. Chráněny jsou také mrazové sruby tvořené rulami a migmatity.

Místo bylo jedním ze základních bodů nejstarší Československé trigonometrické sítě. Původní vytyčovací kámen je uložen v Národním muzeu v Praze.

Rezervace je dostupná pěšky nebo s kolem po žluté, modré nebo zelené turistické stezce.

Studánka Páně

Na severozápadním svahu asi 500 m pod vrcholem Javořice se nachází Studánka Páně s čistou pramenitou vodou. Podle pověsti bylo toto místo v 17. – 18. století tajným shromaždištěm evangelíků. Dnes je upraveno jako odpočinkové místo a je častou zastávkou při namáhavém výstupu na Javořici.

Malý pařezitý rybník

Rybník, který se nachází asi 1 km severně od Řídelova, má podobnou charakteristiku jako Velký pařezitý. Má krásné okolí a v jeho blízkosti se vyskytuje vzácná dřípatka horská.

K rybníku lze dojít pěšky po modré turistické stezce spojující Velký pařezitý rybník a hrad Roštejn, nebo na kole po cyklotrase 5021 nebo 8830, případně autem po silnici vedoucí od obce Řídelov směrem na Novou Ves.

⁷¹Podklady pro zpracování této přílohy čerpány z:

PERGLER, J. Kraj Vysočina, PODHORSKÝ, M. Kraj Vysočina, SÁBLÍK, J. *Českomoravská vrchovina*

Jezírko Rozsíčka

Rašelinné jezírko prohlášené za přírodní památku leží u silnice mezi Panenskou Rozsíčkou a Sedlejovem asi 4,5 km jihovýchodně od Třeště v nadmořské výšce 550 m. Mimořádné je velkou populací žab a také výskytem leknínu bílého.

Údolí Prokopky

V meandrujícím okolí říčky s rašeliništi se vyskytují ohrožené druhy rostlin, jako je bledule jarní, dřípatka horská a pérovník pštrosí. Současně rašeliniště slouží jako biokoridor a genetická plocha pro záchranu mizejících rostlin. Území je v návrhu na prohlášení národní přírodní památkou.

Alej Lipky – přírodní rezervace Luh u Telče

Památné stromořadí ústí u zámeckého parku a vede na severozápad od Telče v délce přes 1400 m. Roste zde 390 stromů různého stáří i velikosti, 386 širokolistých, malolistých a srdčitých lip a 4 duby letní. Komunikace po celé délce aleje má zpevněný povrch a je takřka rovná, proto bývá často využívána pro procházky nebo těmi sportovnějšímými pro jízdu na in-line bruslích.

Na severním okraji alej zasahuje do přírodní rezervace Luh u Telče, která je ukázkou lužního lesa v drsnějším podnebí Českomoravské vrchoviny. Převládají duby, lípy, smrky, jasany a habry.

10. Historie Telče⁷²

Legenda praví, že první osada v těchto místech (dnešní část Staré Město) vznikla již koncem 11. století na křižovatce Humpolecké a Třebíčské obchodní stezky. Nicméně první písemná zmínka pochází až ze 14. století, kdy Telč byla ve vlastnictví krále Jana Lucemburského. Roku 1339 se město dostalo do držení pánů z Hradce (hradecká větev patřila k mocnému klanu Vítkovců) a v tomto období se také předpokládá založení tzv. Nové Telče na místě dnešního centra města. V průběhu 14. století byl postaven gotický vodní hrad, farní kostel sv. Jakuba a celé náměstí. Město také bylo opevněno hradbami a soustavou okolních rybníků. V období husitských bojů při tažení Jana Hvězdy z Vícemilic byla značná část gotické Telče poškozena požárem, další požár vypukl roku 1530, což zřejmě znamenalo první impuls pro nastávající stavební vývoj města.

Zásadní význam měla druhá polovina 16. století, období, kdy Telč patřila Zachariáši z Hradce (1549–1589). Ten se rozhodl přestavět nevyhovující gotický hrad na, pro bydlení mnohem pohodlnější, renesanční zámek a pozval do města italské řemeslníky a umělce. Čilý stavební ruch na zámku a také nebyvalý hospodářský rozkvět Telče podnítil i přestavby měšťanských sídel, takže město dostalo jednotlý renesanční ráz.

Počátkem 17. století přešlo město po vymření pánů z Hradce po meči do vlastnictví Slavatů. Za třicetileté války zůstala Telč věrná Habsburkům (vlastník Vilém Slavata z Chlumu a Košumberka byl jako královský místodržící roku 1618 vyhozen z oken Pražského hradu) a neunikla rabování Švédů. Na obnově – už v barokním duchu – se podílel i jezuitský řád, který v Telči založil kolej s kostelem Jména Ježíš a kostely sv. Jana Nepomuckého a sv. Anny. Barokní a později také klasicistní fasády získalo i mnoho starších domů na náměstí.

V 17. století se Telč dostala do rukou Lichtensteinů z Kastelkornu a od konce 18. století Podstatzkých – Lichtensteinů, kteří měli panství v držení až do roku 1945, kdy na základě Benešových dekretů přešel zámek do vlastnictví státu.

V 19. století se sice začala rozvíjet industrializace (zejména výroba sukna), ale kvůli chybějícímu dopravnímu spojení (železniční spojení až 1898) se průmysl neprosadil a tak zchudlá Telč již nikdy nedosáhla takového hospodářského rozkvětu jako za vlády pánů z Hradce.

⁷² Historie Telče byla zpracována na základě: KŘÍŽOVÁ, K., KULICH, J. *Telč: zámek a město*, PODHORSKÝ, M. *Kraj Vysočina*, SÁBLÍK, J. *Českomoravská vrchovina*.

11. Telčské kostely⁷³

Zvláštností Telče je, že ač sama má pouhých 6 tisíc obyvatel, na jejím území leží 9 kostelů.

Nejstarší stavební památkou ve městě je 49 m vysoká, pozdně románská věž ze 13. století, která přiléhá k původně románskému, později goticky upravenému kostelu sv. Ducha. Věž je přístupná z náměstí a nabízí krásný pohled na Telč z ptačí perspektivy, provoz zajišťuje TIC.

V samé blízkosti zámku stojí dva z městských kostelů: farní kostel sv. Jakuba a jezuitský kostel Jména Ježíš. Dvoulodní kostel sv. Jakuba ze 14. století, po požáru přestavěný v 15. století, rovněž nabízí vyhlídku ze 60 m vysoké věže. V interiéru jsou zajímavé gotické fresky a také původní barokní varhany z roku 1725 vyrobené V. Pantočkem z Dačic.

Barokní kostel nejsv. Jména Ježíš je součástí komplexu jezuitských staveb (kostel, kolej a gymnázium) vzniklých v letech 1663–67. Výzdoba interiéru je dílem domácích i zahraničních umělců – sochaře a řezbáře V. Kovandy, Frant. J. Hamba nebo malíře Ignáce Raaba.

Mimo historické centrum se nacházejí další kostely. V jižní části města (část Staré Město) původně románský, goticky a později barokně přestavěný špitální kostel Matky Boží, ve čtvrti Štěpnice je postavena kaple Jména Panny Marie z 18. století a nedaleko centra ještě barokní hřbitovní kostel sv. Anny ze 17. století od stavitele Antonia Scottiho.

Na kopci nad Telčí stojí barokní kostel sv. Jana Nepomuckého, postaven v letech 1726 – 29, nepatrná část původně plánovaného františkánského kláštera. Poutní kostel sv. Vojtěcha nedaleko vsi Studnice je jediným kostelem tohoto patrona na jižní Moravě, dle pověsti tady při cestě do Říma měl kázat sám biskup Slavníkovec Vojtěch. V minulosti byl tento kostel vyhledávané poutní místo. Kaple sv. Karla Boromejského stojí na okraji přírodní rezervace Luh u Telče.

⁷³ Stručná charakteristika Telčských kostelů byla zpracována na základě: KRÍŽOVÁ, K., KULICH, J. *Telč: zámek a město*.

12. Otevírací doba a vstupné vybraných památek

Otevírací doba Zámek Telč

Otevírací doba Zámek Telč	
Listopad – březen	Zavřeno
Duben, říjen	9–12 a 13–16
Květen – září	9–12 a 13–17

Zdroj: Zámek Telč

Vstupné Zámek Telč v Kč

Vstupné	Trasa A – renesanční sály	Trasa B – byt posledních majitelů
Plné	80, -	70, -
Snížené	40, -	35, -
Důchodci	60, -	40, -
Invalidé	20, -	20, -

Zdroj: Zámek Telč

Otevírací doba Městské muzeum Telč

Otevírací doba – každý den mimo pondělí	
květen – září	9 – 17 hod
říjen, duben, 24.-31.prosinec	9 – 16 hod

Zdroj: Městské muzeum Telč

Vstupné Městské muzeum Telč v Kč

Vstupné Muzeum Telč	
Plné vstupné	30, -
Snížené vstupné	15, -
Rodinné vstupné	80, -

Zdroj: Městské muzeum Telč

Otevírací doba Rozhledna Oslednice

Otevírací doba:	
duben, květen, září:	So - Ne 10:00 - 16:00
červen - srpen:	Út – Ne 10:00 – 17:00

Zdroj: TIC Telč

Otevírací doba hrad Roštejn

Otevírací doba	
Duben, říjen	9–16 jen o víkendech
Květen, září	9–16 mimo pondělí
Červen – srpen	9–18 mimo pondělí

Zdroj: hrad Roštejn

Vstupné hrad Roštejn v Kč

Vstupné	
Plné	50, -
Snížené	25, -
Noční prohlídka plné	120, -
Noční prohlídka snížené	60, -
Věž	10, -

Zdroj: hrad Roštejn

Otevírací doba klášter Nová Říše

Otevírací doba	
Červenec, srpen	Út – ne 10:00-17:00

Zdroj: TIC Telč

Vstupné klášter Nová Říše v Kč

Vstupné	
Základní	30, -
Snížené	15, -

Zdroj: TIC Telč

13. Město Jihlava⁷⁴

Dnešní krajské padesátitisícové město ve středu Českomoravské vrchoviny vzniklo již koncem 12. století. Největší rozmach Jihlava zaznamenala počátkem 13. století, kdy zde bylo objeveno stříbro, které přilákalo velké množství obyvatel. Dosavadní osada již nedostačovala, proto bylo založeno nové město s pravoúhlým uspořádáním ulic okolo obdélníkového náměstí. Roku 1270 získala Jihlava královská privilegia, mimo jiné horní právo a právo ražby mincí, a stala se nejstarším a jedním z nejvýznamnějších horních měst v českých zemích. Horní zákoník od ní převzala většina Evropy. Koncem 14. století se však ložiska stříbra vyčerpala a význam města postupně klesal. Roku 1436 zde byla přijata basilejská kompaktáta, která znamenala konec otevřeného konfliktu mezi církví a husity. V 18. století došlo k rozvoji soukenictví, Jihlava těžila ze své výhodné pozice na nejkratší trase z Prahy do Vídně a stala se druhým největším producentem sukna v monarchii.

Mimořádně velké je Masarykovo náměstí, rozlohou se řadí k největším historickým náměstím v České republice, bohužel jeho historický ráz utrpěl stavbou obchodního domu v 70. letech 20. století. Horní části náměstí dominuje barokní jezuitský kostel sv. Ignáce z Loyoly z konce 17. století. Kostel je dílem italského architekta Jacopa Brascha. Pro svou výbornou akustiku je častým místem konání koncertů varhanní hudby. Na kostel navazuje bývalá jezuitská kolej a na jejím nádvoří je vstup do jihlavského podzemí. Systém chodeb vyražených ve skále až ve třech poschodích vznikl ve 14.- 17. století, úctyhodný je jeho rozsah – plocha skoro 50 000 m², délka 25 km (po znojemských katakombách druhý nejdelší systém v České republice). Dnes je veřejnosti přístupno 268 m.

Historické jádro města bylo obeháno gotickými hradbami z 14.-15. století, jejich část se zachovala včetně původní brány Matky Boží.

Na opačné straně řeky jsou zasazeny už od doby Marie Terezie 4 hraniční kameny ve tvaru komolého jehlanu, které vymezují procházející zemskou hranici mezi Čechami a Moravou.

V severovýchodní části města se rozkládá areál Zoologické zahrady, specializující se zejména na chov kočkovitých šelem a na faunu Jižní Ameriky.

⁷⁴ Informace pro zpracování charakteristiky města Jihlavy čerpány z PODHORSKÝ, M. *Kraj Vysočina a SÁBLÍK, J. Českomoravská vrchovina.*

11. Jak jste se o Telči nebo cílech v jejím okolí dozvěděli (i více možností)
- od přátel
 - informační centra
 - media – internet, televize, tisk
 - propagační materiály, letáky
 - cestovní kanceláře a agentury
12. Využíváte služeb turistického informačního centra v Telči
- Ano; kterých (i více odpovědí)
 - informace o památkách a otevíracích dobách
 - veřejný internet
 - vyhledávání ubytování
 - prodej vstupenek
 - informace o jízdních řádech, hledání spojení
 - prodej map, průvodců
- Které služby byste uvítali, které Vám chybí
- Ne; proč (i více odpovědí)
 - všechno vím, informační centrum nepotřebuji
 - nevím o jeho existenci
 - mají zavřeno (nevyhovující otevírací doba)
 - jiné důvody (uveďte)
13. Jak hodnotíte úroveň poskytovaných služeb, informací a personálu v TIC
dobré – spíše dobré – spíše špatné – špatné – nevím, nemohu posoudit
14. Ubytování – kde jste v Telči nebo jejím okolí ubytování
- nejsem zde ubytován/a
 - kemp
 - hotel
 - v soukromí (podnájem, pronájem, privat)
 - penzion
 - jinde
15. Co se Vám při pobytu v Telči a jejím okolí líbí nebo nelíbí, jak jste spokojeni
(ohodnoťte jako ve škole známkou 1 = líbí, spokojen až 5 = nelíbí, nespokojen)
- kulturně-historické památky
 - čistá příroda a přírodní atraktivita
 - vstřícnost místních obyvatel
 - klidná atmosféra
 - úroveň služeb v CR
 - cenová úroveň
 - informace (dostupnost, množství, kvalita)
 - dopravní infrastruktura (dostupnost, technický stav)
16. Který z následujících produktů byste využili, resp. který by Vás přiměl prodloužit
Váš pobyt zde?
- Ohodnoťte: 1 = Nevyužil/a bych to, vůbec mě to nezajímá
2 = Rád/a bych tento produkt využila, ale o ničem podobném nevím
3 = Ano, něco takového tady již existuje a využívám to*
- Naučná stezka věnující se památkám v Telči
 - Vícedenní program spojujícího pěší/cyklo turistiku a návštěvu památek
 - Stezka po přírodních památkách v okolí Telče
 - Program zaměřený na návštěvu historických památek v okolí s využitím auta, busu
 - Jiné

Děkuji za spolupráci.